

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDDUN

ILLUSTRERAD TIDNING
GRUNDLAGD AF
FÖR KVINNAN OCH HEMMET
FRITHIOF HELLBERG

SÖNDAGEN DEN 16 NOVEMBER 1913.

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE:

JOHAN NORDLING.

BITR. REDAKTOR: ERNST HÖGMAN.

RED.-SEKRETERARE: ELIN WAGNER.

Professor Evert Wrangel 50 år.

KÄRE EVERT WRANGEL! Den 20 november fyller du 50 år. Och "Idun", som också ihågkommit det, bad mig att i dess spalter skriva några ord till denna din högtidsdag!

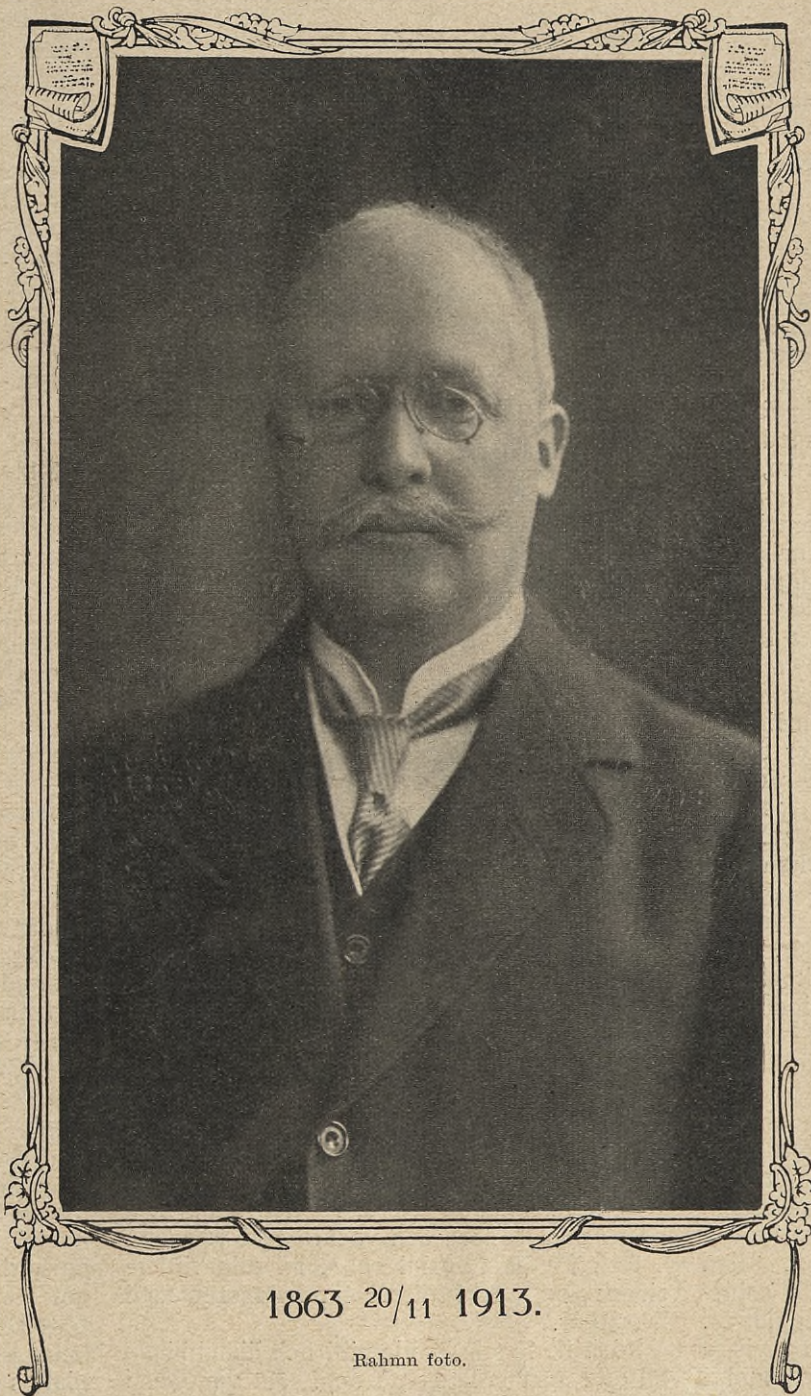
— Men är det då verkligen så länge, länge sedan vi först möttes? Det tjänar tyvärr inte till att neka det. Och ändå kan jag inte riktigt på allvar inbilla mig, att det inte var... helt nyss.

För min syn uppstiger någon kväll i Gustaf Ljunggrens salong, i det välkända huset vid Lunds Mårtensborg. Vi voro där en del studenter, som hörde till professors auditorium och som han hvarje termin såg hemma hos sig en afton.

Den fint förbindlige och spirituella värden visade oss just några porträtt af sina gustavianer och berättade någon anekdot om Leopold eller Elis Schröderheim... då en ny gäst anlände. Det var en ung man med ljusa mustascher och pincenez, tydligtvis härstammande ur en släkt af militärer och världsmän, litet nervöst liflig, sannolikt icke benägen att sätta sitt ljus under skäppan, full af smittosam vitalitet. Och det var dåvarande filosofie kandidaten och biblioteksamanuensen Evert Wrangel.

Han kom med hälsningar från sin släkt i Växiö, var tydligen af gammalt hemmastadd och familjeintim i det Ljunggrenska huset och konverserade lifligt dess damer om dagens händelser och om dits... Och jag vill minnas, att aftonen vardt ganska glad.

Wrangel var alltså redan då i alla afseenden en social person. Det var han som jämte Arthur Stille och Otto Sylwan skref det roliga spexet Gerda — man skall allid vara tre om ett spex. Samtliga dessa herrar dellogo ganska verksamt i studentlivet, hvars intelligens, enligt vittnesgilla personers omdöme, icke precis sammanföll med den celebrerade föreningen Den Unge Gubben. De voro historici, medan ju den då framträdande lundensiska studentradikalismen

1863 20/11 1913.

Rahmn foto.

den karolinska tidens komiska diktning, med de gamla skalderna Runius, Holmström, Triewald och andra. Boken hade ett motto ur Rabelais...

Så afgick professor Ljunggren, och Schück blef hans efterträdare i Lund. Wrangel låg som docent och skref om vår svenska frihetstid, om våra litterära förbindelser med Holland etc. etc. — arbeten packade med fakta, som upphämtats ur bibliotekens och arkivens djup. Han författade därjämte ett och annat i medeltida svensk konshistoria. Och fastän det icke var modernt just då, hade han äfven den ganska sympatiska otidsenligheten att syssla med estetik teori. Han följde med estetikens nya uppsving i utlandet efter de metafysiska kullerbyttorna och den positivistiska förnekelsen af "det sköna", och han skref en liten bok om tyska och franska estetici.

Men dessa år, 1890-talets, voro också några af den lundensiska sällskaplighetens gyllene... Om jag minns C. C., vår "orden" och dess terminliga fester uppe på Akademiska föreningens stora sal, där man i det bästa och hjärtligaste sällskap som stod att få i Lund lät några kväll- och natttimmar flyta bort? Om jag kan se stormästaren Nils, hans lugna framstigande och hans berömda polkahår? Om jag kommer ihåg kanslimästaren Carl Martin —

"Hans själs grandezza eljes mest man ser,

men nu i kväll han strålar och han ler."

Eller Massa — och Kalle Sjö — och John — och alla de "menige"! Det är ju sakrosankta hemligheter, som berättaren här nödgas röra vid, och den utomstående allmänheten kan endast få en aning... Men om mina rader råka att falla i händerna på några Klart

seende bröder, då skola dessa påminna sig många snabbt borttrinnande nattstunder i ljus, sorl och skimmer, som kunde kulminera i musik... som den gång, då "kammersångern" inne från Köpenhamn sjöng "Hvor kan man plukke Roser?" och knappt något öga var torrt i salen.

men tedde sig märkvärdigt renons på historiskt sinne.

Evert Wrangel blef bl. a. studentkårens ordförande... Men han fullföljde också ifriga studier. Hans släkts traditioner gå ju till vår storhetstid, och hans första självständiga litteraturhistoriska forskningar sysslade med

Ty till C. C. kom äfven Köpenhamn, skuggorna från skandinavismens tid stodo upp och blandade sig med nuet, och när i de grå gryningslimmarne man kom ut på den tysta Tegnérspalten, lefde man liksom i ett större sammanhang än eljes i Lund.

I detta sällskap var det som du, Evert Wrangel, på ett verkligen oförligneligt vis läste upp kvällens "Kuku", hvars spydigheter och insinuationer möttes med ett förstående, som måste kallas vidhjärtadt. Men en gång var du borta och hade i stället sändt C. C. en hälsning — det var vers, och verserna voro ej skämt, de ägde innerliga tonfall, ty du hade suttit nere i Rom och tänkt på Lund, på Akademiska föreningen och den stora salen med sorl, ljus och skimmer, där de nu voro samlade, som du tyckte dig se i dikten och hvilkas namn du nämnde i den.

Och åren gingo, och Evert Wrangel blef själf estetices professor i Lund, och han har skrivit om Tegnér och om Martina Schewrin och åtskilligt annat, och han har utgifvit den innehållstunga och förträffliga poeliken "Dikten och diktaren", den mogna frukten af hans jämförande estetiska studier.

Aklimatiserad lundensisk patriot var han visst från början, ehuru smålänning född, och det utfälvda, sociala, pigga och samlande i hans väsen har kommit Lundalifvet till gagn på åtskilliga sätt. Här kan bara till slut nämnas ett par ord om institutionen Lucasgillet, som utan Wrangel — så vidt jag nu minns — knappt ens skulle ha kommit till stånd.

Skåne hade ju börjat få en litteratur med kända "namn". Men bland skånska konstnärer funnos icke minst just i Lund flera äldre och yngre, som gingo isolerade och litet misskända och inte just kommo sig för att göra sig gällande. Deras kontakt med stadens och provinsens andliga centrum, universitetet, var ringa eller ingen.

Då företogs, det var ungefär vid sekelskiftet, en fri sammanslutning mellan universitetsstadens litterära och konstnärliga element, både de utöfvande och de eljes mera allvarligt intresserade. Den bildades till ett "gille", det vill säga utan några som helst petifesser i stadgeväg, och som den helige Lucas under medeltiden var målarnes skyddspatron, uppkallades gillet efter denne ärevördige evangelist. Hvad man gjorde och än i dag gör i Lucas? Man utställde, man utgaf någon sällsynt gång den framstående publikationen "Finn" med konstnärliga och litterära bidrag af medlemmarne — jag bör icke försumma tillfället att upplysa svenska allmänheten att den utkommer just i år. Men kanske allra viktigast: man kom i kontakt i dessa fria samkväm, där glädjen stod ganska högt i taket, och där universitetsfolk och artister af alla årgångar blefvo inbördes intima.

Och nu kände man hvarandra och den gamla isoleringen var bruten — konstnärer sådana som de tyvärr redan bortgångna Anders Trulsson och Jöns Mårtensson eller den ännu alljämt lika pigge Fredrik Krebs ha varit bland dem, som kunna intyga det. Utan praktisk betydelse för det skånska konstlivets utveckling blef då Lucasgillet ingalunda. Mycken trefnad och god stämning växte fram där, och skulle Evert Wrangel midt i själfva högsommaren någon gång uppläcka tre eller fyra vilsekomna bröder från annan ort på Lunds skugglösa gator, skyndar han sig alltid att sammankalla Lucas!

Själf är jag sedan länge bland de Lucasbröder, som kommit vilse från det gamla

Lunds gator. Men så ofta man vänder tillbaka dit och ser de bekanta utsikten, blir ju det förflutna ånyo levande. Liksom välkända ansikten, dem man inte alltid på länge haft i medvetandet, möta en här och där i hörnen, nicka och le, så uppstiger ett långt rikare myller af andra syner för ens inre öga — ansikten, som nu äro fjärran eller borta, gamla scener af lustighet eller vemod, hela perioder med annan lifsbelysning än ens nuvarande. Ja, man behöfver inte själf komma ned till Lundagård och alla de andra stäl-lena. Det är nog att man stöter på en verklig bemärkelsesdag för en af dem, med hvilka man haft viktiga lifsintressen, öden, minnen gemensamma. Då bryta varma källsprång, ungdomens egna, upp igen. Man känner att människorna höra samman med intimare trådar än de i hvardagslag själfva veta, och att år eller afstånd ingalunda förtunna dessa trådar, som spunnits i den gröna maj.

Till dig, Evert Wrangel, gå på din 50-årsdag många dylika tankar från dina gamla vänner rundt omkring i landet.

FREDRIK VETTERLUND.

Rösträttsfågeln.

RÖSTRÄTTSFÅGELN, HVARS BESÖK I olika delar af landet fru Ann Margret Holmgren skildrar i nedanstående allegori, är en symbol af rösträttskvinnornas samvete som manar till granskning, hur de fyllt sin plikt, nu när året snart är ute, under hvilket opinionsyttringen till landets riksdag organiserats. Allegorin upplästes af fru Holmgren inför ett stort auditorium i Stockholm och senare å ett rösträttsmöte i Uppsala, och dess hoppfulla och manande ord väckte sådan anklang, att åhö-rarna velat det samvetet genom Idun skulle tala till kvinnor i vidare kretsar.

KÄNNER NI RÖSTRÄTTSFÅ-geln? En liten hvit fågel med gula vingpetsar, gult halskrås och gula fötter. Den kom till Sverige en klar vårdag för elfva år sedan med ett olivblad i näbben och började genast sjunga en ny melodi för landets kvinnor.

Folk blef förvånade, när de fick se den lilla fågeln. De hade tänkt sig rösträttsfågeln som en stor, svart och ruggig roffågel med ögon blängande som ugglans. Och de hade trott att rösträttsfågeln skulle upphäfva vilda skrin med kraxande stämman, lika hes som den gamla kråkans. Men nu såg den lilla fågeln helt vanlig ut, ingenting märkvärdigt alls, närmast som en liten dufva. Och den sjöng med klar och ljus stämman en enkel melodi, som gick på några få toner och var lätt att minnas. Den korta tonföljden fastnade i örat och ljud omigen och omigen så att folk snart gick och gnotade på den litet hvarstans.

Den allmänna meningen var inom kort att rösträttsfågeln var en treflig liten fågel, inte det minsta farlig.

— Kom hit, lilla dufva, ropade man, kom hit så alla få höra den vackra lilla visan.

Och fågeln flög hit och dit i alla väderstreck och blef kärare för kvinnorna med hvarje år.

Rösträttsfågeln kunde nätt och jämnt hinna till alla som kallade på den. An var den i obygden dit ingen väg ledde, än var den ute på öar och holmar i det skummande hafvet, än på vida slätten och i djupa skogen och än inne i släderna.

Så kom det stora året 1913. Kvinnorna hade beslutit att sätta sitt namn under den lilla

visan för att skicka fram den till riksdagen. Då ropades mer än någonsin på rösträttsfågeln. Från tvåhundra håll på en gång hördes — kom hit, kom hit — kom hit! Och fågeln flög och flög, så fort vingarna kunde bära. Den flög så den nästan miste andan, och den unnade sig knappt nattro och matro.

— Kom till oss, så får du sjunga för hundratals kvinnor, ropade en. — Kom till oss, så får du sjunga ute i Guds fria natur för tusentals människor — ropade en annan. Och rösträttsfågeln var aldrig sen att komma. Nu hade den lagt en kort refräng till visan. — Gif ditt namn — ljud refrängen och den kom i ett så ömt och bevekande tonfall, att det rörde åhörarnas hjärtan. När de gingo hem till sitt, sjöng det i dem — Gif ditt namn, gif ditt namn — Och nästa dag, så snart solen runnit upp, voro de på färd till dem som inte varit med och hört rösträttsfågeln.

— Gif ditt namn, gif ditt namn, sade de hvar de gingo fram. Och namnen gäfvos och staplade sig öfver hvarandra. Men inte alltid — det hände att en svart stormfågel hade slagit sig ned förut med skrämmande skrik och ropat — gif inte ditt namn! — och då kom inte namnet på det hvita bladet.

När rösträttsfågeln ilat omkring hela sommaren och sjungit så den knappt hade en lon kvar i sin strupe, då var den nyfiken att veta hur det kunde se ut där den farit fram. Den började söderut och tittade in i den äldsta staden.

— Är skörden god — lofvar den att bli vinstgifvande?

— I vårt län ha vi redan flera tiotusentals namn — svarades helt stolt.

— Det var ståtligt. Ni har vid horisont här i länet — sade rösträttsfågeln, nickade adjö och klappade den svarande på axeln med sin vinge och flög sin kos raka vägen in till näktergalarnas provins. Där var det fint förstås som i en välodlad trädgård eller ombord på ett örlogsfartyg. Rösträttsfågeln brydde sig inte ens om att fråga hur där var, utan fortsatte belåten upp till den karga bygden.

— Hur är det här då? frågte den.

— Å, det börjar ljusna — svarades. — Vänta bara, vi får nog skörd här också mellan stenarna —

— Det var bra — sade rösträttsfågeln och skyndade in till den feta bygden. Den var rädd att där skulle vara så fett, att människorna blifvit likgilliga för ideella sträfvan-den, så den hade väntat sig att möta lata och makliga kvinnor. Men i stället träffade den nitiska, arbetsamma och trofasta själar, som ville göra heder åt sin provins och som hade rest en minnessten åt själfva kvinnofrigö-aren — åt Birger Jarl.

— Gå på, gå på som ni börjat — sade den och for i väg till ättehögarnas gamla bygd västerom den källklara sjön.

— An här då i er urgamla bygd? —

— Här är eländigt — svarades det — här tror kvinnorna att ingenting kan tjäna fosterlandet mer än kulsprutor och kanoner och pansarbåtar. De vill inte höra talas om något annat —

— Det var underligt — sade rösträttsfågeln. — Förstår de då inte att med en enda röst i den beviljande riksdagsförsamlingen kan de vinna mer för försvaret än om de tömma hela sin kassa till en kanon. Ställ till ett möte här, så kommer jag igen om fjorton dagar.

Under tiden skyndade rösträttsfågeln på spända vingar upp till den högsta Norden.

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år.....	Kr. 6.50	Helt år.....	Kr. 8.—
Halft år.....	» 3.50	Halft år.....	» 4.25
Kvartal.....	» 1.75	Kvartal.....	» 2.25
Lösn:r.....	» 0.12	Lösn:r.....	» 0.15

Stockholm, Mästersamuelsg. 45.

Redaktionen: Riks 16 46. Allm. 98 03.	Expeditionen: Riks 16 46. Allm. 61 47.
Kl. 10—4.	Kl. 9—6.
Red. Nordling: Riks 86 60. Allm. 4 02.	Annonskontoret: Riks 16 46. Allm. 61 47.
Kl. 11—1.	Kl. 9—6.
Verkst. direktören kl. 11 1.	Riks 86 59. Allm. 43 04.

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:	Utländska annonser de-
25 öre efter text.	biteras 30 öre med 20 %
30 öre å texttid.	förhöjning å särskild be-
20 % förhöjning å sär-	gård plats
skild begärd plats.	

Den hade brådtom att hinna dit innan det skulle bli så kallt att den frös näbben af sig.

Fågeln knackade på rutan och blef genast insläppt. — Får jag lof att se hur det står till häruppe hos er? Vill ni visa mig papperen är ni snälla — sade den.

Och genast fick rösträttsfågeln en hel packe framlagd med ett leende: — Var så god. —

— Jo, jag tackar! Det liknar Norrlands rakryggade kvinnor. Se, hög på hög, och ni som bor så spridda. Jag börjar tro att folk blir mer själfständiga af att inte bo så tätt inpå hvarandra.

— Och här är mer. Det kommer in från skogarna, många, många mil från järnvägen.

Det var en tjock bunt blad, fyllda från öfverst till nederst med namn på kvinnor, som följt med sin tid och känt sitt värde och sitt ansvar. De hade inte tvekat, inte darat på manschetten, när de skrefvo, det kunde man se. Raskt och fast hade de tecknat sina namn.

— Det var som jag hade väntat i Norrland — sade rösträttsfågeln. — Adjö då — och ut flög den. Det var inte ens tid att smaka en droppe vatten. Den skulle ju hinna in i de stora kuststäderna också och titta ett litet tag, fast den nog visste att allt var bra där. Och det var det. Äfven där visade kvinnorna prof på den norrländska stammens styrka och seghet.

I förbifarten till hufvudstaden, dit den skulle in och hämta flygblad, stannade den i lärodomsstaden.

— Här, där folk är så lärda, har ni väl svårt att få tala om något annat än examensbetyg, kan jag förstå?

— Ja, här är tungt att arbeta — svarades med en suck — men vi gör vårt bästa, det är säkert.

Rösträttsfågeln visste förut att upplandsleran är en hård jordmån, men den kan ge god skörd ändå, tänkte den och fortsatte till hufvudstaden. Här hade den väntat sig guld och gröna skogar i själfva rösträttscentrum, och i den staden där upplysningen står som högst, efter hvad man säger. Men på rösträttsbyrå fick den till sin förvåning höra att i hufvudstaden kan inte skörden väntas förr än senare på året.

— Jaså, tänker ni bara på era kläder så här års i den här staden — sade rösträttsfågeln och knackade förargad näbben i bordet.

— Nej, det kan man åtminstone inte förebrå den lilla rösträttsgruppen, som arbetar som slafvar — svarade en blid stämma — men vi ä allt för få i arbetet. Och vi har så många mäktiga motståndare, som med alla medel vill hindra oss. De gör hela vår sak misslänkt och de uppmanar kvinnorna att sätta sin ära i att afstå från rösträtten för landets välfärds skull. På somliga håll har det rent af blifvit en modesak. Där anses det stort och fint att med stora ord offra sin rösträtt. Och kvinnorna är ju sedan urminnes tid så vana att offra för fosterlandet allt det käraste de äger.

— Hvad för något — sade rösträttsfågeln alldeles förfärad — vill man offra sin rösträtt, sitt medansvar i fosterlandets vård? Låter kvinnor lura sig till sådant förräderi? Ämnar inte hufvudstadens kvinnor längre gå i tåten, de som började hela kampanjen? Kalla för all del samman stadens kvinnor med pukor och trumpeter, med viftande flaggor och klingande spel, så de får hålla

Ärängsåns sång.

JAG FLYTER TROG EMELLAN SANKA
stränder,
bland fräkenstrån och smetig vattendill.
I hundra krökar jag min fåra vänder,
och i hvar krök en göl jag svarfvat till.

Så dumt jag kom att rinna denna leden
och gå mig trött bland gräs och videsnår,
för trött att känna snart den helga vreden
mot att mitt lif i kamplöshet förgår.

Jag minns mig som en annan gå ur källan
Min bragd var barnets, svag men löftesrik
Men hvad det lofvar håller lifvet sällan —
i gölarna stå mina drömmar lik.

Mitt lif det vardt att trögt och långsamt flyta
och öda tid i ändlöst deltalad
med näckrosbladen täckande min yta,
den knappt 'en käre krusar till ibland.

Och sväller jag och sjunger under bron
min vårsång med en blyg och ovan tunga,
så skrattar mänskan åt dess bleka ton,
och det är rätt, ty blott en älf bör sjunga.

Så skola alla mina timmar kvälla
i hopplös kamp mot gräs och vattendill,
och när jag uppgår i mitt ursprungs källa
har jag ej lefvat — bara funnits till.

Är det min lott att flyta sank och ful,
bland videsnår tills loppet är till ända,
förfutan att ett nyttans vattenhjul
som kräfver kraft ett enda hvarf få vända?

Det är min bön, min enda, att ett fall
jag möter bortom denna tröga gytja.
Då skall jag allt mitt vattens sparda svall
till allra sista droppen girigt nyttja.

*

O, alla strömmars gud, min bön blef hörd!
Min fåra sammanträngd vardt sakta förd
från sankar ängar under hvalf af pilar,
mot branta hållar och mot lerigt stup.

Jag lämnat träsket, jag blir ren och djup
och speglar hus och gårdar där jag ilar.
O, alla strömmars gudar! jag når fram!
jag djupnar till och växer i en damm

och sätter skuldran mot en luckas pansar.
Och luckan öppnas, och mitt sparda vin
jag gjuter yster på en tung turbin,
och som på lek med hjulet rundt jag dansar.

I hjulbäckståran går jag därifrån
och lyssnar lycklig till turbinens dån.
Nu går min kraft i koppartrådar röda
långt ut i byarna till mänskans hus,

förvandlar hennes natt till dagens ljus
och lättar hennes dagars tunga möda.
O, alla strömmars gudar, tag mitt lif
och det åt nyttans större gudar gif!

Nu går jag glad och sorlande mot hafvet.
Nu har jag lefvat, nu är allting godt,
de trötta stegen glömda som jag fråd,
allt knot är glömdt, förlåtet och begrafvet.

CARL LARSSON I BY.

ting. Under tiden beger jag mig ned till slättbygden, där de väntar mig.

Rösträttsfågeln gaf sig i väg, men fick lust att göra en liten krok till den gamla lilla staden med de historiska minnena och de bildade människorna. Där fick den veta att i

det länet fattas inte upplysning, så där gick allt efter önskan.

Och så kom den till den uråldriga slättbygden. Men där blef den igen förvånad, ty nog var det ganska gammalaktigt, men det blåste i alla fall västanvind och den gör visst människorna mindre kalla och mera mjuka, när man närmar sig dem med vänlighet.

Rösträttsfågeln sjöng så vackert att det kunde röra en sten och följden blef lif och rörelse i de hvita bladen, som legat döda. Nu hvirflade de omkring, ut öfver slätten, ut öfver mo och hed och så in igen i släderna i munter dans.

Medan rösträttsfågeln var i närheten, litade den in i den stora staden med västerkultur och fann allt så som den väntat. Där förstå kvinnorna att hålla samman, där veta de hvad solidaritet betyder. Och där äro de så praktiska. Allt går som en väl oljad maskin. Det visste fågeln förut, men glädde sig åt att se det, bugade sig artig och försvann. Och så gjorde den en hastig afstic-kare till de stora diktarnes provins. Där voro kvinnorna varmhjärtade och hjälpsamma mot hvarandra, som man kunde vänta i diktarnas hemort.

Allt var så vackert där, så rösträttsfågeln hade helst stannat längre, men den hade lofvat att komma tillbaka till det stora kvinno-tinget i hufvudstaden. Och den kom just som tinget börjat. Det såg lysande ut. Inte en plats fanns tom i salen.

Den hade lofvat att sjunga sin lilla sång efter inledningsföredraget. Men när den hade hört detta och fått veta hur stormfågeln varit fram med ovädersskrin och skrämt kvinnorna att svika sin stora och heliga sak just nu i den mest kritiska stunden, då reste den upp de gula fjädrarna kring halsen och såg ut som om den haft lust att hacka ut ögonen på sin omgivning.

Och när den fick ordet, då sjöng den inte längre den korta lilla visan med refrängen, utan en hel ström af toner rann fram ur den lilla näbben. Den började med att fråga om kvinnor stillaligande kunde höra talas om ett sådant kränkande af kvinnornas människo-värde och själfaktning. — Tror ni inte längre att kvinnornas moderlighet och nykterhet och rena seder behövas i det allmänna lifvet?

— Jo, ropades det i kör.

— Hur kan tänkande kvinnor låta skrämman sig att träda tillbaka? Har de mistat ansvarskänslan i förskräckelsen, när den svarta fågeln flaxade kring öronen på dem? Bli inte ni dubbelt ifriga, ni som ogillar detta, att få de hvita bladen skrifna, de blad, som en gång skola bindas in i Sveriges historia?

— Jo, jo! ropades igen.

— Har hvar och en af er gjort jämnt upp allt som varit er möjligt att göra och har hvar och en af er med all kraft sökt förmå andra att hjälpa till i det mödosamma arbetet?

Rösträttsfågeln gjorde ett uppehåll och lyssnade.

Ingen svarade. Endast ett svagt susande — nej gunås — hördes som en sakta hviskning.

— Lagg då handen på hjärtat och gör er plikt, sade rösträttsfågeln. — Snart är tiden förbi, då ingen kan verka mer. Skyn da er, skyn da er, ropade rösträttsfågeln, höjde vingarna och försvann ut genom det öppna fönstret.

ANN MARGRET HOLMGREN,
f. Tersmeden.

KOSTYMER

för 5 kronor stycket är väl billigt? Sänd Eder gamla smutsiga, nerfläckade kostym i och för kemisk tvätt och präsning till **Orgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri A.-B.**, Göteborg och Ni blir förvånad öfver det goda resultatet. Det är ej likgiltigt, till hvilken affär Ni vänder. Eder ty det är stor skillnad på kemisk tvätt och — kemisk tvätt.

KLIPPAN.

Modernaste Finpappersbruk.

Specialiteter:
Finare Post-, Skrif-, Kopie-
och Tryckpapper
samt kartong.

Iduns textpapper tillverkas af Klippan.

Det kvinnliga idrottsmärket färdigt!

Redaktör Erik Pallin.
Förslagsställare och kommitté-
sekreterare.

DET KVINNLIGA idrottsmärket — till hvilket idén som bekant på sin tid framkastades i Idun — kan nu sägas vara klappadt och klart.

Den kommitté, som tillsattes för frågans utredning har nämligen torsdagen den 13 nov. slutligt fastställt sitt förslag, som nu går till riksidrottsförbundets öfverstyrelse, hvilken säkerligen

utan vidare ändring godtager det.

Enligt de bestämmelser för erhållande af märket, som upplagas i nämnda förslag, äro profven indelade i fyra grupper, såsom från början varit afsedt. I den första af dessa kommer om tre år gymnastiken att vara ensam och obligatorisk med för kvinnor lämpade och särskildt utarbetade tabeller, men intill dess kommer här äfven såsom ett andra prof att finnas simning 200 meter.

I andra gruppen finner man fortfarande de så kallade hastighetsprofven, hvilka nu bestämts till fyra, nämligen höjdhopp båda fötterna sammanlagdt 180 cm. och minimum för sämsta fot 85 cm., vidare längdhopp båda fötterna sammanlagdt 550 cm. och minimum för sämsta fot 250 cm., löpning 60 m. på maximum 11 sek. och 300 m. på 65 sek. Af dessa fyra prof skall sålunda ett fullgöras.

Komma vi så till tredje gruppen eller uthållighetsprofven, hvilka komma att bli sex till antalet, nämligen gång 10 km. på maximum 1 tim. 30 min., skidåkning 10 km. på 1 tim. 25 min., cykelåkning 15 km. 1 tim., simning 500 m. på 22 min., skridskoåkning 5,000 m. maximum 18 min. och följning 2,000 m. max. 14 min.

Den fjärde gruppen innehåller såsom också ursprungligen tänktes de så kallade skicklighetsprofven, och man har nu bestämt sig för femton olika sådana, nämligen fäktning, konståkning på skridsko, bågskytte, simhopp, simkunskapsprof 150 m., rodd, spjutkastning båda händerna sammanlagdt minimum 27 meter, lawntennis, hockey, golf, park, bollkast, skridskosegling, is-yachsegling, kanotpaddling. Af dessa prof skola två utföras.

Berättligad att aflägga prof för idrottsmärket är kvinnan lidigast det kalenderår, under hvilket hon fyller 18 år. Silfvermärket erhålles tredje året prof aflägges och guldmärket femte året. En kvinna, som utför profven under det år hon fyller 23 år erhåller dock genast silfvermärket, oafsedt om hon förut erhållit bronsmärket. Tar hon profven, då hon är 25 år, får hon genast guldmärket. I öfrigt sker utförandet af prof i full öfverensstämmelse med riksförbundets tävlingsregler och dess "bestämmelser för idrottsmärke för män". Kommittéförslaget åtföljes af en del särskilda bilagor med bestämmelser för de fordringar, som uppställts inom hvarje gren af skicklighetsprofven.

Hvad märkets utseende beträffar, blir det säkerligen detsamma som det för män. Så vilja nog alla parter ha det — i likhet med hvad fallet är i fråga om skicklighetsmärket.

Idun

Förnyelse.

En novemberhistoria från 1880-talet.

RU AMALIA BECKER KASTADE en sista blick öfver middagsbordet, innan hon gick in i salongen att möta gästerna. Hon och hennes man, konsuln och skeppsredaren Anders Becker, gån i dag sin årliga novembermiddag med helstekt gås för släktingarnas skara, men anordningarna för festen voro i år ännu en nyans omsorgsfullare än vanligt — fru Amalia hade en öfverraskning i beredskap åt familjemedlemmarna denna Mårtensdag.

En länge frånvarande gäst skulle i dag inlaga en plats vid det bord, där han för tjuguet år sedan haft sin gifna stol; John Magnus, brorsonen, länge väntad, hade i går afton kommit som en fjof om natten hem till släkthuset vid handelsstadens förnämsta gata, och då öfverraskningen något lagt sig, hade gamle konsuln och hans fru enat sig om att gästen ej borde uppenbara sig för öfriga släktingar förrän vid middagsbordet i fända kronors glans.

Fru Amalias blick gled spanande men ändock smeksam öfver bordets damastduk, brutna servetter och sirligt uppradade glas — öfver silfverskålar med sydländsk frukt och konfektyrer, öfver karaffer med sällsynt slipning och skimrande innehåll — här var allting som det borde vara, präktigt, köpmans-solidt, såsom det anstår ett hus med gamla traditioner, John Magnus skulle se, infel var under de sista tjuguet åren försämradt i familjen.

Slakten hade vuxit ut sedan den dag, då John Magnus skickades till Indien för sina obändiga idéers skull; fru Amalia måste le, då hon tänkte på den oro, han vållat med sin oregerlighet vid den tiden, och huru han nu tedde sig — en världserfaren köpman med skarpsynt glans i blicken, med utländskt snitt i klädsel och hållning, och med ett par rynkor mellan ögonbrynen, hvilka tydde på ansträngningar af vilja och tankar under gångna år.

Hvilken oro hade här ej varit för hans och Anna Gretas skull, fru Amalias medellösa unga släkting, och huru lättade hade ej litet hvar känt sig i familjen, då dessa båda föräldralösa, som aldrig skulle passat för hvarann, äntligen blifvit skilda åt, och John Magnus befann sig ombord på kofferdifartyget på väg till indisk hamn.

Att han på allvar skulle bli därute var väl ingen tanke på, de ville blott ge honom tid att "rusta ut" en smula och bli stadgad karl — och två år efter hans afresa var Anna Greta lyckligt gift med August Vikman. Tacksamt mot moster Amalia och morbror Anders, som så ställt allt till rätta för henne i lifvet, hvilket för hennes veka natur bjöd många farligheter, det var hon och det visade hon äfven.

Finge nu Anna Greta i sin tur glädje af sin vackra Anne Sofie vore det godt, den solide, unge Erman uppträdde ju redan som deciderad friare och flickan var nyss aderton år fyllda! Men Anne Sofie var ej så lätt att handskas med som Anna Greta själf. Man kunde aldrig veta... — Nå ja, i värsta fall finge väl fru Amalia själf gripa in med sin erfarenhet och sin ordnande hand härvidlag som så mången annan gång — slakten såg i henne och hennes man sitt stöd och yttersta bistånd, det var ett gifvet faktum i lifvets orostunder.

Fru Amalia Becker smålog åter i behaglig sinnesstämning och gick till gästrumsdör-

ren för att efterhöra, om den långväga gästen höll sig redo att på gifvet tecken lämna sin tillflyktsort och träda ut bland de församlades häpnade skara.

En stund senare öppnade konsul Anders Becker med egen hand dubbeldörrarna mellan gästrum och salong. "Träd ut och låt oss hälsa dig välkommen i familjekretsen, sent hemvändande son," sade han med märkbar darrning i rösten.

Från de äldre gästernas läppar bröt ett öfverraskadt "John Magnus, John Magnus" fram, medan de yngre med obehärskad nyfikenhet slirrade på den högväxta mansgestalten i dörröppningen. John Magnus, som rest till Indien i unga år och stannat kvar där, var för dem egentligen en slags släktnymf — att nu se denne plötsligt lifslevande förkroppsligad i deras krets gjorde starkt intryck.

Välkomstord och frågor korsade efter den första öfverraskningen hvarandra i snabbt tempo, de senare i familjen inkomna medlemmarna föreställdes för främlingen med den bruna hyn och de skarpa ögonen, ynglingarna bugade och de unga flickorna nego, men barn funnos inga i kretsen — för att få vara med om årets familjemiddagar hos konsul Beckers fordrades att vara sexton år fyllda, så lydte tant Amalias en gång för alla utfärdade ukas.

John Magnus bugade sig för Anna Greta Vikman och tryckte vänskapsfullt hennes mans hand. "Äldsta dottern, förmodar jag — så lik dig, Anna Greta, som jag minns dig;" hans blick hvilade på Anne Sofies rena drag, hennes ögon mötte oförfärdigt hans och han smålog: "Ej alldeles som du ändå, det ser jag," tillade han, "du höll nästan ständigt dina ögonlock sänkta".

På hedersplatsen vid värdinnans sida satt John Magnus Becker, men till höger om sig hade han på eget bevåg placerat Anne Sofie Vikman. Med ett leende och ett "du tillåter mig väl att välja högergranne, goda faster Amalia", hade han sålunda bragt en smula oordning i den noggrant fastställda placeringen — men fru Amalia var i själfva verket alltför uppfylld af glädje öfver att åter ha den så länge saknade vid sin sida för att allvarligt bli missnöjd öfver de små friheter, han tog sig.

John Magnus var blifven en man, som gjorde familjenamnet heder ute i världens affärscentra, hur gärna öfversåg man ej om han ock fått en smula själfständighet i uppträdandet? Det var gudilof ej mera fråga om ynglingen, man städse måst hålla efter och sträfva att uppfostra, men resultatet af forna tidars ansträngningar visade sig öfvermåttan godt! —

"Och farbror John Magnus har aldrig längtat hem?" Anne Sofies blick lyste; hon var under samtalen kommen in i en ny, okänd värld, i Indiens sagoland, till Ganges mäktiga vatten, till "Tai Mahals" juvelbesatta underverk i marmor, till portarna för urtidens tempelskatter — det starkt belysta bordet med de välkända anletena omkring var försvunnet och hon satt ensam med sagoberättaren vid sin sida.

"Åh jo, ibland vid denna tid af året, då jag visste, ljusen börjat fändas i vintermörkret här, och då jag mindes, huru familjen samlat sig i glädje och gamman kring den stekta gåsen!"

Anne Sofie hoppade till — "den stekta gåsen" var också någonting att minnas i Indiens sagoland.

"Det var då inte ett föremål värdt många

För hudens vård och ansiktets skönhet

CRÈME SIMON

J. SIMON, PARIS.

Enda skönhetsmedel som icke irriterar huden.

K. ANDERSON

Förlofningsringar.

Extra nya modeller.

Präktkatalog, ringmått gratis.

KUNGL. HOFJUVELERARE.

JAKOBSTORG 1. REGERINGSG. 19-21.

saknadens tårar", i hennes ton fanns en skymt af förakt, John Magnus såg på henne från sidan.

"Håller inte Anne Sofie på familjetraditionens gäss?" sporde han och log.

"Inte särdeles — jag finner dem så mätt-samma — både gäss och traditioner."

Nu skraftade John Magnus med en klang, som påminde om forna glada pojkdagar, hon var välgörande frisk, denna unga flicka, han var så rädd att öfverväldigas af för många minnens sentimentalitet.

"Aj, aj, en liten frihetskvinna kanske?" sade han, "af hvem har du i så fall fått de idéerna, din mor var föga fallen för sådan farlighet, men kanske din far?"

"Far!" Anne Sofies blick för plötsligt glimmande munter bort mot faderns frodiga anlete, "han tager ej ett steg utan att först be-grunda om det lämpar sig. Nej, tant Amalia sade en gång, då jag gjort henne missnöjd, att jag liknade någon, som jag egentligen inte alls var släkt med."

"Såå, hvem menade hon då?" John Magnus' röst ljud beslöjad.

"Det gaf hon ingen explikation på och samma gör det också i mitt tycke."

Anne Sofie vände med en bedjande barnslig min ansiktet mot John Magnus. "Vill inte far-bror John Magnus förtälja mera om sagolan-det därute, i stället för att tala om mig och om — den där?" hon visade på den ski-nande gäststeken, som just nyss placerats på bordet inom sitt garnityr af sviskon och stekta äpplen.

John Magnus lutade sig tillbaka mot stols-ryggen och svarade ej strax. Hans blick gjorde en rund kring bordet och stannade så vid samma punkt som Anne Sofies — den glänsande brunstekta läckerheten på det ut-sirade fatet. En sekund därefter gled blic-ken åter bort, sökte sig åt sidan och fångade flickgestalten vid hans sida — och plötsligt sjönk för honom liksom nyss för Anne Sofie det närvarande undan, men han steg icke in bland Indiens sagoskatter såsom flickan vid hans sida gjort, han gled i stället bort mot det förflutna. Han satt här åter såsom yng-ling, hans hindrande ögon sökte i ljuskronors sken fånga blicken under ett par nedfällda ögonlock, hans hand tryckte fast den mjuka hvita, som i hemlighet hvilade i hans, och hans läppar funno just i det höglidliga ögon-blicket, då gäststeken bars in — han hade skraftat åt sammansällningen sedan — till-fälle att hviska orden "min älskade", hvilka kommit flickgestalten bredvid honom att skälfa i ljusning och förfaran.

De hade druckit vin — ur samma konstnärligt slipade glas, som nu stodo framför ho-nom — och öfver glasets kant hade han ändtligen fångat blicken, han så länge sökt.

I den hade han trott sig läsa löften om tro-fasthet och väntans tålmod, han mindes det, men hvad hade där egenligen i den blicken funnits? Ljum ömhet, obeslutsamhet och kvinnlig svaghet, så hade han senare tydt det, då bandet mellan dem af henne sliits; han hade rasat då och inom sig dödat län-gtan efter hem och fosterland, hellre slita intill blods än återvända till dem, som så förråd-t honom — nu satt han här icke förty på nytt vid dukadt bord med dem alla omkring sig.

De voro sig så lika allihop som om tidens flykt stått stilla för dem, men han var en ål-drad man, gammal i förtid genom kampen, spänningen, slitet därute på världens val-platser — hvad skulle han här att göra, hvad gemensamt ägde han med dessa goda, lugnt välmående personer?

"Skål, John Magnus, min hustru och jag förena oss!" tvärs öfver bordet såg John Magnus två höjda glas; med ett ryck rätade han upp sig, August Vikmans runda anlete log emot honom, och öfver glasets kant mötte han Anna Gretas ögon med det uttryck af loj vänlighet i blicken, hvilket med åren allt mer framträdde hos henne.

"En godmodig matrona" — John Magnus satte häfligt ned sitt glas, ett par röda drop-par af dess innehåll stänkte på hans hand, lågo där gnistrande i ljusskenet — "som blod", for tanken genom honom, "som det hjärteblod, jag en gång velat offra för den lifsbelåtna kvinnan där, hon som säkert hvarje dag tackar himlen och tant Amalia, som hulpit henne undan lifvets farlighet och bäddat mjukt åt henne — sådana äro detta landets kvinnor!"

"Farbror John Magnus, jag har väntat länge," en röst, ofällig och skraftlysten på en gång ljud invid hans öra. "Men farbror dväljs visst inte här i kretsen längre? Är det så, att farbror John Magnus dragit ästad till främmande land igen, så frambär jag min ödmjuka supplikation att få följa med på fär-den!"

John Magnus Becker vände sig häfligt om, två klara ögon mötte oförfäradt hans, två röda läppar logo skälmtigt och han kände en våg af glädje — den första verkliga allt sedan han trädt inom hemmets väggar — välla fram inom sig, hvaran kom den?

"Skulle du våga det, du lilla flicka?" skraftade han, "följa med på färd öfver vil-lande haf och lämna detta goda lugnet?"

"Oh, farbror John Magnus, ingen vet, hur jag längtar bort ifrån de t!"

"Talar du allvar nu?" sporde han.

"Allvar! När bröstet kan sprängas af lust att vara med därute, där kampen står och liv-vel levnes — att arbeta och kämpa med."

"I tanke och dröm måhända," hans leende var skeptiskt, "men blef där verklighet af kampen, stannade du nog såsom en sann kvinna kvar — hos steken."

"Är farbror John Magnus elak, jag trodde motsatsen, tyckte farbrors ögon sågo goda ut!"

"Jag är inte snäll, det blir man ej ute i kam-pen, lilla Anne Sofie, därför varnar jag dig att längta dit."

"Det hjälper ej, min längtan finns ändå."

"Men är du inte rädd för världen, jag säger dig, att den är elak?"

"Rädd är jag inte — och är världen slygg, så ville jag gå ut och hjälpa den att bli snällare."

"Reformera människorna, menar du, ej små planer hälfver du i ditt hufvud."

"Skraftar farbror John Magnus?" frågan lät skälfvande förtrylsam.

"Nej!" i John Magnus' ögon kom en plötslig blix, "jag endast undrar, hvar du fått din själ ifrån, och hvem bland alla de dina, du har frändskap med! Och hur det skulle te sig, om vi båda verkligen toge vägen ut att se ett slag på världen, Anne Sofie? Om jag lä-nade dig och förde dig med en tur ut bland bränningarna?"

"Oh, för härligt vore det för att någonsin bli sanning!" hennes ögon vidgades som sågo hon ett stort ljus skina långt bortom lända kronor, "att draga bort, att vara med i kampen!"

Hon tystnade och drog djupt efter andan, men i John Magnus ögon glimmade det åter till. En plötslig gnista lyste där, en munter blink, som bjöd lifvets vidrigheter spetsen och frotsade förbud, en kallelse till hvem som

ville att följa med mot lust och öfverdåd, denn blick, som i gångna da'r så ofta misshagat faster Amalia och farbror Anders, och som de aldrig lyckats fullt rå på — hvar kom den ifrån just nu och hvarför kände sig John Mag-nus Becker plötsligt ung här invid hemmets bord, där han nyss suttit som en åldrad man bland människor, för hvilka tiden hade stått stilla i sin flykt?

"Skål, Anne Sofie, skål för din ungdom," John Magnus omfattade med ett fast grepp glasets smäckra fot, "skål för den kvinna, jag anar inom dig, skål för din frihet!"

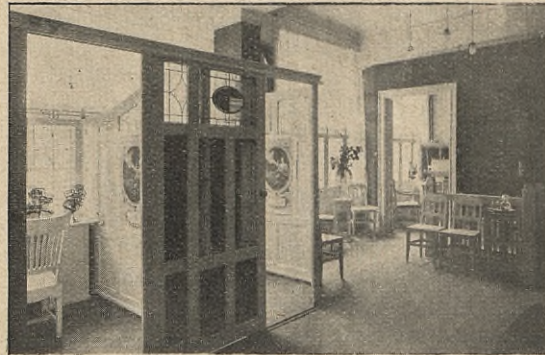
"Farbror John Magnus, så brukar ingen förstå mig, jag trodde du var elak, jag — för-låt mig!"

Men då fru Amalia Becker ett ögonblick senare lutade sig fram för att än en gång — en sällsynt utmärkelse — dricka sin makes brorson till, gick ett plötsligt ryck genom hennes varelse och ofrivilligt satte hon glaset ned igen — Gud hjälpe henne, kände hon ej igen den blicken i John Magnus' ögon? Hade han de n kvar än i dag — hvem kunde då förlita sig på, att icke John Magnus, som de alla gladdes att i hemmets lugn få råka, än en gång komme att ställa till oro i familjen?

Men ljusen brunno och vinet gnistrade och steken doftade på utsiradt fat, och i ljuskro-nans sken lyfte John Magnus Becker glaset mot fru Amalia: "Tack, faster Amalia, för längesedan — och tack för n u!" sade han, och halft mot sin vilja måste fru Amalia småle mot honom — om ock med redan begyn-nande, ny oro i sitt hjärta öfver det, hon al-drig tycktes kunna fullt "rå på".

GUNHILD PALMÆR.

Skönhetsvård i Stockholm.

Interiör från Sundins damfrisering.

EN GAMMAL (30-ÅRIG) OCH VALKAND AF-fär, som ständigt förnygras och utvecklas allt efter som moderna växla och skönhetskonsten full-ändas är S. G. Sundins damfrisérsalong, Drott-ninggatan 65, i Stockholm.

Från en liten butik på nedre botten har den nu-varande innehafvarinnan sedan 16 år fru Sundin utvidgat företaget till en modern, elegant inredd damfrisérsalong med de allra nyaste apparaterna för champonering, manicure och ansiktsvård. Fru Sundin har äfven afeljeer för posticher i de allra senaste fasonerna, med hvilkas hjälp den moderna höga kamningen, där håret bygges som en turban på hjässan, åstadkommes. I hennes bu-tik finnas dernier cri i hårprydnader, parfym, hårvatten och dessa småting, som komplettera toaletten.

Den moderna skönhetsvården är en hel veten-skap med universitet i Paris. Men det hjälper icke att ha tagit examen en gång för alla; för att icke bli efter och förlora kontakten med det senaste måste man i likhet med fru Sundin ständigt be-drifva nya studier. Hon har nyligen hemkommit från en stor frisörkongress i Berlin, och med alla de lärdomar hon där inhämtat står hon färdig att ta emot sina kunder och hjälpa dem i deras sträf-van att hålla ungdomen kvar, bättra på naturens brister och gifva den sista parisiska touchen åt stockholmskorna.

Zenith's Växt-Margarin är det förnämsta!

Ett eget rum.

Inedalsgatan 15.

DE SJÄLF-försörjande ensamma kvinnorna ha i årtionden varit en talrik hastigt tillväxande klass, innan de former, inom hvilka lifvet lefdes i samhället, burit några som helst spår af deras existens. Samhället var inrättadt för familjerna, för de små eller de stora, rika eller fattiga hemmen, men det fanns ingenting, som antydde att utanför familjerna existerade de ensamma stora kategori med sina i allmänhet väl icke anspråksfulla men i hvarje fall speciella behov. Det är först på senaste tiden en ändring skett, så att dels de själförsörjande själfva dels utomstående tagit initiativ till att bereda en egen hylla i samhället äfven för dem.

Så ha vi fått Hemtrefnad i Stockholm och Hemtrefnad i Göteborg, med särskilda för den ensamma kvinnans behov afpassade lägenheter, bostadshuset vid Dalagatan i Stockholm för arbetande kvinnor, fröken Meyersons arbetskehem, S. B. K:s hvilohem Harfva gård, samt nu senast det nyuppförda komplexet å Kungsholmen med hundra enrumslägenheter för själförsörjande kvinnor.

Detta nya företag är i viss mån enastående, emedan det är ett affärsföretag af ett bolag, som velat förena den lofliga afsikten att lämpligt använda en tomt med den erkännansvärda att samtidigt bereda angenämare livsvillkor för ett så stort antal själförsörjande som möjligt. Bolagets styrelse är bankirerna Ohman och Lundström samt direktör Alderin. Inspektis är fru Elisabeth Alderin, som hyr ut lägenheterna åt de damer, som kunna förete rekommendationer, samt för öfrigt är mellanhand mellan hyresgästerna och bolaget.

Lägenheterna, som belinga ett pris af 360 å 370 kronor pr år med värme, bestå af en liten tambur, rum, afbalkning med vatten och aflöpp, gaskök och skåp för matvaror, garderob samt w. c. — alltså en våning i miniatyr, fullt tillräcklig för en ensam dam och med möjligheter för henne att ha sitt eget hushåll. De som så önska kunna intaga sina måltider

Samlingsrummet.

under samma tak. Ett rymligt rum å nedre botten är nämligen anordnad som matsal och en särskild matmor, fröken Estrid Engström, står för hushållet. Det är dock fullkomligt frivilligt för hyresgästerna, om de vilja inackordera sig här eller icke. Badrum finnes äfven för hyresgästernas begagnande och en sal å nedre botten har på bolagets bekostnad anordnats som samlingsrum.

De tvenne komplexen åt Inedals- och Krogenbergsgatorna äro förbundna med en planterad gård. Det hela gör ett inbjudande intryck och bolagets initiativ anbefalles som ett efterföljansvärdt exempel åt tomtägare och byggherrar i andra delar af Stockholm och andra städer i landet.

En af lägenheterna.

Brefvet.

N MAN SATT I SITT ELEGANT inredda ungarlarum med ett obrutet bref i handen. Han mönstrade det smala kuvertet i svagt ljusgrön färgton och de breda, litet kantiga bokstäfverna. Fastän det var 10 år sedan han sist sett den stilen, kände han ändå igen den.

De hade varit vänner för ett halfår och sedan växlat några få bref, och som en avslutning hade hon lofvat att skriva en gång om 10 år. Att hon verkligen kommit ihåg det.

Han vägde brefvet i handen och smålog. Det skulle ju innehålla hennes viktigaste kärlekshistoria, det hade hon lofvat den gången, då hon stod frågande inför lifvet, och han såsom mera erfaren, berättat henne om sig och sin fästmö, sin lilla vackra, veka sydlandsblomma, som aldrig kunnat tåla Nordens vintervindar. — Han tänkte på det underliga vänskapsförhållandet mellan honom och brefvets skrivarinna, och han kände en oförklarlig, svartsjuk oro öfver hvad brefvet skulle kunna innehålla.

Han bröt brefvet. Ingen öfverskrift. Så likt henne. Rakt på sak.

”Minns ni att vi aldrig ville bli ”du”? Det är mig så lustigt nu att skriva till en ”ni”.

Men mitt löfte har jag inte glömt. Som ni ser. — Inte minns jag om ni är gift eller hvad — men det var ju inte om det. Det skulle ju vara om ”den stora kärleken”.

Minns ni, hur nyfiken jag var på den? Och på kyssens mysterium, som ni så vackert beskref. — Ja, jag har älskat, men jag har aldrig fått pröfva kärlekens lycka.

Han kom en vinter, då allting är nyktert och realistiskt t. o. m. för en så fantasirik varelse som mig. Och vi blefvo vänner. Herregud, ni vet ju själf, hur lätt jag har att bli vän. — Ni sade en gång, att vänskap var nog bra, men att jag tog i den med för hårda händer, skärskådande den för noga, klarade upp den

allför väl. Kanske var det också så med honom och mig. Vi var så där riktigt goda vänner. Jag var så ung då och hade ännu aldrig älskat. Ni vet ju att jag satte en ära i att aldrig ha varit lik dom andra flickorna, som var ”kära” i än en gymnasist, än i en löjtnantsvalp.

Men då, den våren. Kan ni inte tänka er, hur det var? Han var vacker, och jag var söt: vi tilltalades af hvarandra. Och så hade vi kommit öfverens om att vi ingenting hade att ”riskera”. Han var nämligen förlofvad. Vi tyckte vi kunde obehindradt vara tillsammans och vara vänner. Bevars, vi kunde ju omöjligt bli kära i hvarandra. Och vi var tillsammans. Långa promenader i de ljusa vårvällarna. Timplånga samtal vid melodiskt vågskvalp och smekande skogssus. Att det fanns något som hette ”det passande” brydde vi oss aldrig om. Och allt var godt och väl — tills våren kom. Vet ni hvad våren är? Jag läste i en modern bok om en flicka, som sade: ”Det var en sådan kväll, då äfven de bästa af oss omedvetet måste längta efter en bil och en älskare”. Sådan är våren. Och just den våren mer än alla andra.

Så var det en kväll en liten tillfällighet som gjorde, att det blef klart för mig, att jag älskade honom. Och i samma stund, som jag visste det, visste jag också, att det var slut med vår vänskap. Det kunde aldrig mer bli som förr. Och något annat fick det inte bli.

Så fick jag på samma gång erfara kärlekens ljufva sötma och all dess bitterhet — —

Han, som läste brevet blef otåligt förargad på brefskrifverskan. Hvad i all världen var det för en tillfällighet? Hvarför sade hon inte det. Nu kunde han ju inte bedöma saken och gifva råd som förr i världen.

Men i detsamma han tänkt ut tanken, kände han, hur förargelsen smalt bort, och han log för sig själf. Gifva råd — hon begärde ju inte råd. Och för resten var det väl för sent att råda i den saken nu.

Och han läste vidare:

”Ja, sedan är det inte mycket att tala om. Han blef strax sjuk efter, och medan han ännu låg sjuk, reste jag bort för att inte mer komma tillbaka medan han var kvar. Det var ingenting märkvärdigt med den resan, ty jag hade länge talat om den, utan att då veta hvad som kommit mig att uppskjuta den.

Och sedan har jag aldrig sett honom. Men aldrig heller upphört att älska honom. Som jag lofvat det, ville jag likväl tala om för er denna min första och enda kärlekssaga. Ni sade mig att hvar och en någon gång fick njuta kärlekslycka. Det är inte sant.”

Här slutade brevet lika tvärt som det börjat. Endast hennes initialer som underskrift. Och likväl var där nära en hel sida på arket kvar tom, så nog kunde hon skänkt några hälsningar. Men så måste hon straffa igen. Inte hade det varit likt henne, inte.

Plötsligt blef han allvarsam. Det var något, som slog honom som en blixtn — likheten. Var det — kunde det vara hon om hon menade? Då han tänkte på allt — vintern — våren — hennes resa, då han var sjuk. Kunde det vara möjligt? Han kände en ilande glädje vid den tanken. Och hastigt läste han än en gång igenom brevet för att söka efter likheter och olikheter. Brevet hade hon inte nämnt — men inte heller förnekat. Bara sagt att de inte mer träffats. Det kunde vara så och — — — Annu var det kanske inte för sent att lära henne hvad lycka är.

Och med en min af fast beslutsamhet reste han sig och gick ut för att finna henne.

HILDUR NILSSON.

IDUNS KOKBOK

AF
ELISABETH ÖSTMAN

är den bästa kokbok för det svenska hemmet. — — — —
På mindre än 2 år har den utgått i öfver 25,000 ex. — Pris: Kr. 5:50 inb.

Pröfva

Tuppens Zephyr

och Ni köper ingen annan.

Spalten om böckerna.

VEN LIDMANS NYA ROMAN heter *Tvedräktens barn* och är ett nytt led i Silfverstååh-larnas historia, denna gång ett begynnelseled. Vi förflyttas nämligen här tillbaka ända till Gustaf III:s och Gustaf IV Adolfs dagar, och liksom vi i Lidmans tidigare böcker gjort bekantskap med de sentida ättlingarna, få vi nu lära känna förfäderna i den af honom kärleksfullt omhändertagna slakten. Boken gör ett tv-deladt intryck, och jag skall försöka förklara hvad jag menar härmed.

Att läsa Lidman är aldrig tråkigt, och det samma gäller här som förut. Han har temperament, sin schwungfulla stil, fart och ofta glans öfver framställningen. *Tvedräktens barn* är dessutom, i mitt tycke, under alla förhållanden af större intresse som typframställning, ämnessfär och miljö, än fjolårets Carl Silfverstååhls upplevelser. Bokens första parti är gripande med sin skildring af ett barns inre lif, sådant det växer fram under påverkan af familjemisshälligheter och därtill under öfverspändt inflytande af en viss, såsom helig och med änglatungor talande ansedd, sedan tolf år sängliggande, underbart skön, hysterisk bondflicka. Här få vi, fränsedt gossen, dessutom med detaljerna ur prästerskapets ingripande m. m., en kulturhistorisk studie af fängslade värde. Också den gamle Silfverstååhl, gossens farfar, står som en grann figur, en den siste på skansen från karolinernas dagar. Och boken börjar sålunda bredt, med utmärkta enskilda partier, ingifvande tanken på en historisk roman i större stil, om också något yflig.

Så vända vi bladets och ha hunnit till andra delen. Flera år ha gått, hjälten är med ens fullvuxen. Den familjekonflikt vi bevittnade, för oss hardt när en symbol af landets hela inre splittring, och hvars skärpnig och fortsättning vi inbjödos ana in i nästa led, har upplöst sig i intet. I stället ha vi bytt miljö och befinna oss midt i pommerska kriget, bedröfligt ur krigarsynpunkt. Vi få lösryckta drag därifrån, vi få profbitar af tidens allmänna ovisshets- och upplösningstillstånd; vi galoppera ur en episod i en annan och få bl. a. också till lufs ett särdeles osannolikt eller om ni så vill, romantiskt kärleksintermezzo, inklusive duell — och så är boken nästan all! Den har smalnat af mer och mer, och den har nu endast att utmynna i en religiös kris för hjälten och i hans beslut att öfverge värjan för psalmboken: han blir präst.

Omotiveradt kan det icke sägas vara, ty Lidman har från början och utan att svika gifvit oss sin unge man som en svärmisk, sökande, exalterad natur. Men förloppet i dess helhet har likväl icke motiverats, utvecklats ingående nog. Slutet får därigenom ingenling mer än stämningvärde, och det var dock ämnadt högre! Boken har blifvit lidande på att, å ena sidan den historiska ramen väckt föreställning om löften, hvilka icke infriats, å andra sidan uppmärksamheten förts bort från det individuella fallet, som ej mindre borde kunnat fångla oss. När man lagt samman volymen, kvarstår en egendomlig känsla af, att författaren, hur han så underhållit oss, rört oss, stundom bländat oss, och i förbifarten roat oss med anekdoter, likväl till sist helt enkelt bara önskat bli af med oss!... Vi ha rätt högt spända anspråk på Lidmans ta-

lang, det må sägas, och vi fråga oss, om ej vår förnimmelse af missräkning, trots det goda som gafs, kanske bottnar däri, att författaren ej själf gifvit sig ro och — tålmod nog.

Det ser tyvärr inte ut, som om jag skulle få nöjet helt oförbehållsamt erkänna någon af de volymer jag läst sedan min senaste artikel.

Gentemot Det tredje budet af E. Walter Hülphers vore det emellertid i hög grad orätlvist att framkasta någon hypotes om bristande tålmod. Författaren visar sig tvärtom här vara i besittning af den tåligaste och mest fördragsamma kärlek till sitt ämne. Här är det rentaf kärleken, som afväpnar kritiken, ty rum för kritik ger eljes visserligen denna alltför utflytande, formlösa, måttlösa skildring af en varmblodig, ideellt tänkande och viljande ung mans brottningar med vidriga förhållanden alltifrån dem i hemmet och till dem i det socialistiska arbetets tjänst. Ack, tänker man och minnes den kloke Turgenjeffs ord: "All konst består i att kunna välja!" — ack, att här sofrats, gallrats som i storskogen, hvilken Hülphers själf så besjäladt skildrar, att här hänsynslöst skurits bort rader, sidor, upprepningar ur motivmyllret, att här valts ut, att här grupperats! En bok blir ej hvad vi begära och behöfva, endast därför att ett stort brottstycke lif kastats att bubbla i en kittel — åtminstone är det bra sällan fallet! Och säkert är, att därvidlag räcker ej Hülphers som personlighet till att slå ned våra invändningar.

Hans bok vänder sig till de många. Han är mänsklig. Han tror, hoppas, lider. En glödande visshet om nödvändigheten af att finna och fördjupa oss själfva, liksom af att hjälpa dem alla omkring oss, bär hela boken. Det är i dess eget intresse man önskade materialets större tillgänglighet, dess formande af en habilare hand. Den vore det ärligt värd — och den kan väl få vänner ändå! —

Ejnar Smith: Den äldste Grambow, roman, visar mig än en gång hvad jag förut tyckt mig fatta, nämligen att författaren är en af de få hos oss med naturlig dramatisk fallenhet. Det nu framträdande arbetet är en familjehistoria, en familjekonflikt, visserligen ej en af de större, men likväl bärkraftig nog för ett skådespel, om den utnyttjats så, knutet som det hela är kring en midtfigur, släktens äldste, en kärngubbe med manier, idéer, häffigheter af karaktäristiskt slag. I romanens form och stundom med ansatser åt det episka synes mig ej författaren behållit jämvikten så väl som i de dramatiska ting af honom jag haft tillfälle förut läsa. Men boken är roande, den har älskvärdhet och en ton som af något upplefvadt, af egna minnen, af krönikor man själf fått i arf. Äsyftades detta blott, har författaren lyckats. Han har i en rörlig, lättläst form gifvit en interiör, och man tror på den. —

Af Elisabeth Kuylenstierna-Wensters föreligger romanen *Röda hjärtan och grå*. Det är en småstadsmålning med en hel rad figurer, läroverkslärare, doktor och hans doktorinna, med sitt förflutna, organisten, ett ofullgånget musikgeni, ned-

tryckt af hvardagens bekymmer och en talrik barnskara, den lilla bankfröken med sin längtan, förnämligast efter det lilla fina egna hemmet med förmaksmöbel — och än fler, jag kan ej räkna upp dem alla. Deras öden rullas upp för oss, väfvas in i hvarandra, knyts, knyts upp. Något som utåt skulle observerats sker knappast i denna roman, skriven i en fullkomligt pretensionsfri, jämn, sobert god, rätt operoslig stil. Och dock har boken ett bestämdt värde för den, som vill söka ut det typiska genomsnittet i vårt lands borgerliga lif. Här få vi verkliga småstadens atmosfär, de betryckande små landsortssamhällena med deras spleen liksom deras förnöjsamhet. Författarinnan har aflyssnat dem deras rätta tonart och utan falska grepp spelat ut hvad hon uppfattade. Jag finner det ej omöjligt, att framtidens nyfikne, gående större eller djupare konstverk, intensivare människoskildring förbi, skulle komma att stanna inför fru Kuylenstierna-Wensters föga uppseendeväckande bok och anse sig ha fått en nog så god inblick genom den. I hvarje fall är den en af författarinnans bästa. —

Hvilket litterärt horoskop det kan vara skäl att ställa för Helge Wahlgren efter debutboken *Den heliga Caterinas faddergåfva*, noveller, inlåter jag mig inte på att afgöra. Det kan ju i alla händelser vara skäl ge akt på debuten. Boken visar ingen utpräglad fysionomi, hvilken man kunde förstå vara Helge Wahlgrens egen, men den visar smak, litterär kultur och en gifven känsla för det gripande i ett motiv. Isynnerhet de kortare sakerna ha stämningvärde och dito styrka.

Slutligen må nämnas tvenne diktande damer, den ena också en debutant, Kerstin Hed med samlingen *Från stigarna*, enkla, ganska vackra poesier, vänliga och ljusa, om också af ringa räckvidd, samt Ida Granquist, hvars häfte *Hjerteslag* kunde varit underrubriken *Hälsning från missionsfältet*. Den vänder sig till en speciell publik. Där är mycket banalitet, mycket af Frälsningsarméns kända ton: Ja, ja. Tack. Tack och lof. Så är det... Men däribland emellanåt också någon strof, som vittnar om verkligare diktarsinne och som därigenom lyckas träffa uppmärksamheten äfven utanför den lilla slutna kretsen af de troende.

MARIKA STJERNSTEDT.

P. S. Ehuru den strängt taget ej hör skönlitteraturen till vill jag gärna anbefalla en bok, som till anmälan kommit i mina händer, nämligen *Allvarsstunder* af Emilia Fogelklou. Den vänder sig till barnen och innehåller korta kåserande betraktelser. Den är klok, varmhjärtad, sund och måttfull. Barnen begära ofta något annat än rena nöjesläsningen eller skolboken. Gif dem då denna lilla, i bästa mening sagdt, uppbyggliga skrift, ur hvilken jag lånar följande citat, som får tala för sig själf:

"När människor ibland komma på fariservis och vilja klyfva ord och fråga, om det är det eller det läropartiet man tänker hylla, då måste jag minnas hvad Linné svarade, när han uppfordrades bekänna, om han var half eller mössa. — Ingendera, svarade han; jag är barhufvad, som Gud har skapat mig!"

D. S.

A.-BOL. C. ALB. KLINTBERG

(Ohlén & Klintberg)

Klädeshandel, 16 Drottninggat., Sthlm.

Ett utsökt vackert Höstlager af Damdräktstyger, Astrakan och Ulstertyger inkommet. Prover sändas gratis o. franko.

Kobb's Canton Thé

är en ytterst delikat och hälsosam thédryck.

Till salu i alla finare speceriaffärer.

Till "Lidman" ärade läsarinor!

En kvinna en krona.

FRU LILLY HELLSTRÖM.

FRU EVA UPMARK

Årslautställningens finanskommitté.

FRÖKEN J. SUNDSTRÖM.

FRU GUSTAFVA ADELSKÖP.

RUNDEN TILL DET NYA ÅRSTA, som skall inrymma de svenska kvinnornas utställning, kommer att läggas inom den närmaste framtiden. Allt har hittills gynnat företaget, läget är utmärkt, invid en af rosegatans portaler och området så stort, att plats finnes för en trädgårdsanläggning i förra århundradets herrgårdsstil. Allt under det planerna på detta sätt ta sig fastare konturer och närma sig verkligheten, arbetar finanskommittén ifrigt för att väcka hela landets kvinnor till att ge det nödvändiga ekonomiska underlaget. Tusentals skrivelser ha utgått öfver hela landet med anmaningar till kvinnorna att hjälpa till. Kommitténs fältrop är: en kvinna — en krona, och den särskild besökelseid, som den angifvit, är veckan 16—22 november, den 16 är som bekant 50-årsdagen af svensk kvinnans myndighetsförklaring. Under denna tid komma penningar att samlas dels medels listor — hvilka fås å Fredrika Bremerförbundet, dels genom soaréer, konserter o. d. I Stockholm går en soaré af stapeln den 20 november å Grand hotell. Insamlade medel böra sändas till Årstakommitténs skattmästare, Fredrika Bremerförbundet, Stockholm. Skattmästare är, som förut nämnts, fru Lilly Hellström. Finanskommitténs ordförande är fru Eva Upmark och sekreterare fröken Ingrid Sundström.

FRÖKEN ANNA LAGERBERG.

FRU ANNA BERGENSTRÄHLE.

FRU EMMA PEGELOW

FRÖKEN MARGIT BOHMAN

FRÖKEN SIGNE VON KRUSENSTJERNE.

FRU ANTONIE RETIG.

FRU MARCUS WALLEBERG.

Sant och Sagor.

RUBRIKEN förefaller läsaren utan tvifvel - en smula besynnerlig, eftersom den skall beteckna ett par nu pågående konstutställningar i Stockholm, den holländska i Konstföreningens lokal och John Bauers och Sigge Bergströms i Konstnärshuset. Men det förhåller sig så, att medan holländarne skildra dagens levande lif i stad och på landsbygd, för John Bauer åskådaren in bland tomtar och troll i sagornas rike.

De gamla holländarne ha inga afkomlingar i rätt nedstigande led bland de nu exponerade dukarnas konstnärer, som bära namnen Bauer, Bastert, Breitenstein, Hyner, Koster Sluiter, Soest m. fl.

Vi möta här holländska fiskare vid stranden, folktyper, holländska stadsgator med de smala lutande gävelhusen, hvita och röda tulpanfält, som om något säga oss hvilket lands målare vi stå inför, och somt är mustigt och bra måladt, somt ganska konventionellt. Något banbrytande eller om den holländska storhetstidens konst minnande finns icke med - det lyckas ha fått stanna hemma. Men en sådan duk som Sluiters "Vid stranden" är både saftig och uttrycksfull och Breitners Amsterdambilder röja schwung och färg-

WILLY SLUITER: Vid stranden.

glädje. Bland utställningens grafika märkas ypperliga ting af Bauer.

Vår svenske John Bauer bjuder som sagdt på en vandring i sagovärlden, som för oss stora barn är både roande och estetiskt gifvande.

Dessa troll, klumpiga som gråberget, dessa små hvita prinsessor och djärfva riddare i mystiskt mörka skogar och vid spegelblanka skogssjöar, som likna stora stelt blickande ögon, äro frambesvurna af en konstnär med naiv fantasi och humoristiskt skildrarlyne. I själfva det artistiska utförandet, så förträffligt det än är, skulle man ibland kanske önska någon omväxling, något afståndstagande från det tunga skogsmörkret, menar jag, så att äfven sa-

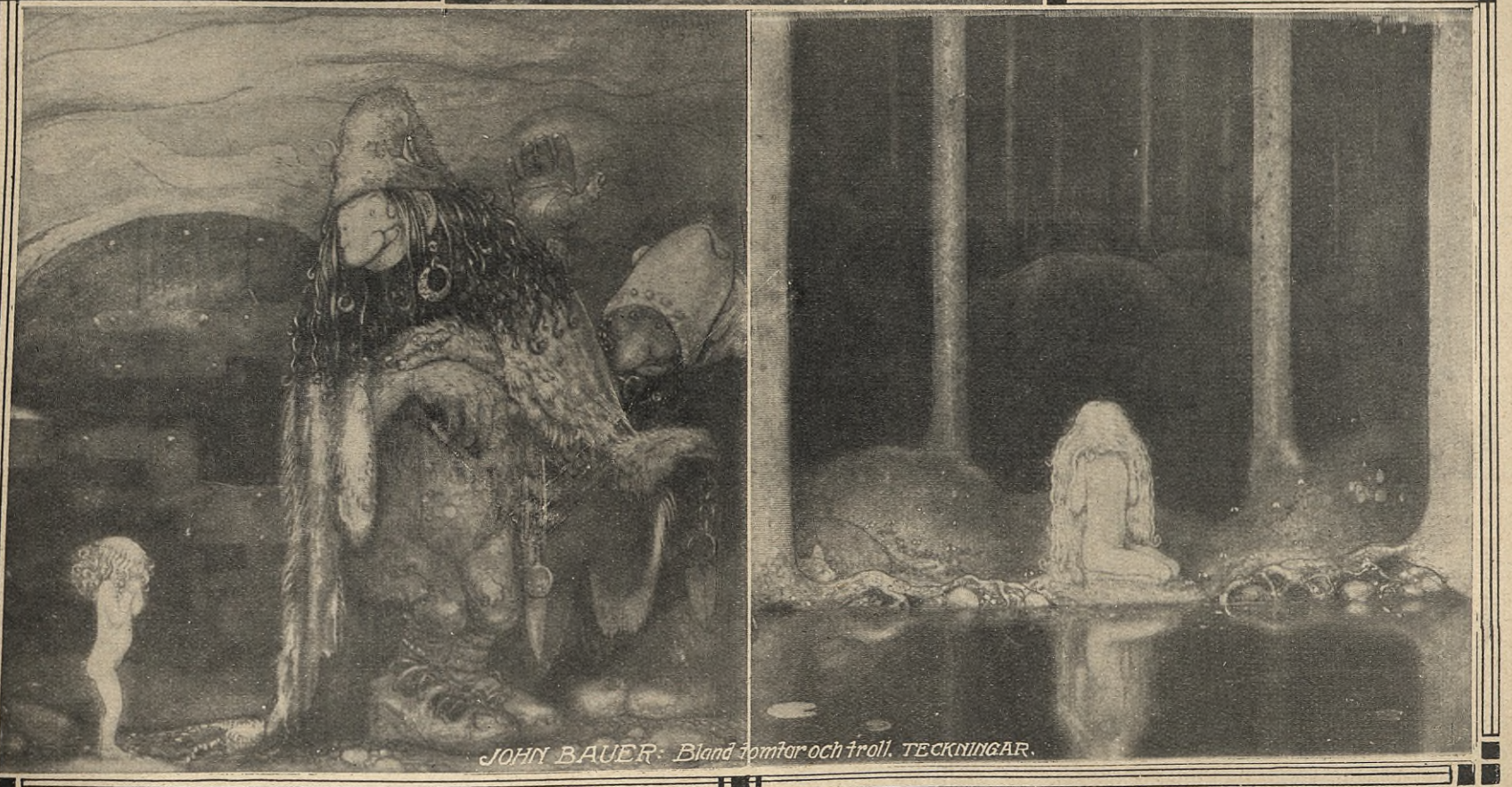
gans purpurfärger och ljusa guldglans finge komma med på ett hörn.

Som lämplig motsättning till de intressanta Bauerska sagobilderna komma Sigge Bergströms träsnitt, präglade af en påfallande linje- och schatteringsstyrka, som ibland leder tanken till den gammaltyska träsnittskonsten, hvars djupa stämningvärde ingen tid kan förgöra. Samme konstnär utställer äfven en samling rätt intressanta oljemålningar.

E. H-N.

M. BAUER: Czarens pröning. TRÄSNITT.

JOHN BAUER: Bland tomtar och troll. TECKNINGAR.

Tystnadens torn.

En historia från Bombay.
Af AXEL IDESTRÖM.

(Forts.)

DE BÅDA MÄNNISKORNA, SOM kysste hvarandra voro nu ett par ljusa nordbor, men på en gång stod åter Arda Virafs dotter för hans ögon och han kände ett häftigt behof af trycka denna undersköna, fina, milda kvinna till sitt bröst och säga henne att hon var den enda, som nu kunde rädda honom åter till lifvet och till sundt förnuft. Men hennes kiss åt en annan stack honom som en dödade dolkstöt.

Åter kastade Willman blicken genom fönstret för att förvissa sig om verkligheten af den syn han sett. Den var försvunnen. Platsen framför Arda Virafs hus var tom.

Den unga damen måste ha hunnit med att gå in i sin faders hus och hennes älskare att gå kring hörnet af kvarteret, under den tid som Willman varit upptagen af sin egen känslas gyckelbilder.

Du är knappt trettio år gammal, sade Willman till sig själf. Då en olivgul parsiska redan åter kan göra ett så häftigt intryck på ditt hjärta, är det inte helt och hållet krossadt af olyckan. Den som kan älska två gånger, kan också älska den tredje.

Han gick till sängs med känslan hos en sjukling, som tagit ett mycket bittert läkemedel i sin mun, men med en förhoppning att plågan skulle lända honom till förbättring.

VI.

Sedan Willman märkt att det äfven om nätterna kunde finnas något att upptäcka beträffande den gåta, som intresserade honom, tog han för regel att rätt länge om kvällarna sitta i sitt fönster åt gatan och röka cigarretter. Så vidt han kunde finna förlöpte dagarna alljämt på samma sätt för hans grannar. Arda Viraf och hans dotter togo fortfarande sin middagspromenad som förut. Hinduen Dagschu satt troget innanför sin disk och hälsade parsern och den unga kvinnan med samma stumma vördnad, ehuru hans trötta ansikte vittnade om den hopplösa passion, som förförde honom. Om han ägde kunskap om den framgång, som hans verkligt gynnade rival hade vunnit under den vackra månskensnatten, var inte godt att veta. Hans utseende kunde i alla händelser inte uttrycka en djupare sorg, än den som redan präglade det.

Endast två dagar hade förflutit efter den händelserika natten, då Willman redan åter fick deltaga i ett egendomligt äfventyr tillsammans med den sköna parsiskan. Det var ännu inte midnatt, då han fick se henne på trappan till hennes faders hus. På ögonblicket var han själf på gatan och såg sig om. Ännu syntes en och annan vandrare, särskildt bort mot Esplanaden. Willman undrade om mannen med kapuschongen åter skulle visa sig, men någon sådan figur var inte att se. Kanske hade denne helt enkelt varit en verklig tiggare eller tjufstryker, som fiskat efter ett kap. Sådana voro många i denna stad.

Denna gång tog parsiskan inte sin väg mot planteringarna. Med manteln lätt kring hufvudet vek hon djärf in i Svarta stadens hemska labyrinth. Till och med Willman tvekade ett ögonblick att denna tid på dygnet begifva sig in i den vidlyftiga, illa beryktade stadsdelen, hvars vägar han inte kände, men nyfikenheten och kvinnans mod att göra det

öfvervann hans betänkligheter. Han hade revolvern i fickan, och han skulle inte släppa henne ur sikte. Han skulle följa henne dit hon gick, och hon skulle också visa honom vägen tillbaka igen, för så vidt hon denna natt återvände till sin faders hus.

Bombays Black Town består af många olika delar. Än gyltra sig eländiga, stråtläckta hyddor mellan föga bättre, hvitmenade lerhus, i hvilkas kallare människor sofva i hög såsom vilda djur. Än upptagas stora ytor af hela grupper af fantastiskt utsmyckade tempel med ett otal svängda tak och grinande figurer. Än reser sig en mera stel och enkel moské med sina minareter midt i ett virrvarr af handelsbodas. Men där finnas också gator, som löpa mellan höga stenmurar utan fönster. Där bakom söka mera förmögna färgade köpmän säkerhet för sina oroliga grannar.

Det händer dock rätt ofta att äfven de trånga dörrarna till dylika tillbommade hus leda in till danslokaler, opiumsalonger, krogar och hemliga förlustelselokaler af alla slag.

De trånga gatorna voro nu alldeles folktomma, hvilket endast ökade intrycket af osäkerhet. Ett öfverfall skulle här vara utan vittne. En dålig oljelampa i något hörn eller vid någon port gaf ett ytterst knappt ljus, och månen, som lyst så starkt för ett par dagar sedan, var redan ett par timmar senare i natt, eller kanske himlen inte var klar. Allt nog, det var ganska mörkt.

Arda Virafs dotter gick mycket fort. För att kunna se hvar hon begaf sig, måste Willman hålla sig rätt nära henne, så att han inte kunde undgå att i sin tur blifva bemärkt. Hon endast påskyndade sina steg än mer, så att de båda nästan sprungit framåt, tills parsiskan på en gång försvann invid muren.

Willman störtade hänsynslöst efter henne i det han trefvade framför sig med händerna. Han trodde att hon endast stannat i den djupa skuggan för att låta honom passera men han kunde inte finna henne. Hans ifver var eggad till det yttersta efter den häftiga marschen, och han hvarken tänkte på någon fara för sig själf eller på den oro han vållade henne.

Efter några steg längs muren fick han händerna i en tom dörröppning, höll på att snafva öfver ett trappsteg, tog ett språng och stötte åter på en inre dörr, hvilken var stängd.

Han hade inte hört något buller af parsiskan, som gått före honom, men själf förorsakade han en duktig skräll, då han till hälften föll mot den stängda dörren. Denna öppnades strax af en af dessa afskyvärda käringar, som endast finnas bland orientaler, och ett svagt ljussken föll ut i förslugan, där han befann sig. Han kastade blicken omkring sig för att upptäcka den dam, som han förföljde, men skuggorna föllo djupa i många krokiga vinklar, och han fick inte tid att söka, ty käringen tog strax hans hand, drog honom in och stängde åter bakom honom.

Han befann sig i ett litet illa upplyst rum, fullt af rök och människor. Arda Virafs dotter hade lurat honom i en fälla och själf försvunnit.

Kring väggarna suto rökande män och kvinnor om hvarandra, och midt på golfvet stod en rulett. Det var en kombinerad spel- och opiumhåla.

En ganska vacker hinduisk flicka tog Willman under armen och ledde honom förbi ruletten, vid hvilken krupiären hängde sysslolös.

— Kom hellre med mig och drick vin! sade flickan. Det är bättre än spela.

Men Willman satte sig på en bänk och begärde en pipa för att få tid att betänka hvad han nu borde taga sig till. Egentligen gjorde han kanske klokast i att strax gå hem, då han inte varit slug nog att från början slanna på gatan. Den han förföljde hade utan tvifvel rätt snart gått vidare.

Han fick sin pipa mot betalning i förskott, men han aktade sig väl för att röka. Han ville se sig om en stund och sedan gå.

Lokalen var säkerligen en af de bättre i sitt slag. Väggarna voro betäckta af gobelänger, lampan i taket en förgylld och snirklad pjäs och den breda väggfasta bänkens hyenden och kuddar af siden med broderade brokiga figurer.

Nu öppnades dörren åter, och den som trädde in var ingen mindre än Arda Virafs dotter. Hon behöll visserligen manteln för ansiktet, men Willman igenkände henne strax. Han stirrade på henne, full af häpnad. Hon gick rakt fram till ruletten, och krupiären, som säkert förr sett beslöjade damer, fattade strax att det nu gällde honom och gjorde klart sitt spel.

Ett par män, som ännu inte voro berusade, tre flickor samt den afskyvärda portvakter-skan kommo fram för att se på. Willman sleg också fram på golfvet.

En hvit och vacker hand stack fram under manteln och lade ett guldmynt på en ruta. Kulan skakades i behållaren, kastades, och krupiären skrapade myntet till sig. Ännu ett guldmynt förlorades, men det tredje vann de båda föregående åter. Då begynte spe-lerskans hand att darra, drog sig in och trefvade en stund under manteln, kom fram igen och lade sju stycken mynt på en hög siffra.

Kulan dansade. Krupiären krafade åt sig allt med sin räfsa.

Kvinnan stod orörlig en lång minut. Några nya mynt kommo inte fram, utan manteln drog sig tillsammans, som om hon beredde sig att gå, förtviflad helt visst efter att hafva spelat bort hela sin egendom.

Då varseblef Willman vid hennes sida en person, som han inte förut hade sett i rummet. Lång och ställig stod han bredvid ruletten. Det var Apam Napat, valtets son, den hinduiska roddaren, som en gång svurit dyra eder åt Arda Virafs dotter i ett hinduiskt tempel på Malabarkullen. Willman hade inte sett honom mer än en enda gång sedan dess. Det var i hamnen, då han rott honom själf och köpmannen Dagschu i land från en ångare. Nu stod han för andra gången nära parsiskan.

Han bugade djupt och yttrade ett par ord på gudscharati-språket. Så lade han en rulle på tio guldmynt på samma ruta, där nyss sju gått förlorade, men denna gång var lyckan gynnsam. Krupiären måste med dar-rande händer och under en ström af ord hopa en större hög af mynt på bordet än rutan kunde rymma.

Apam Napat bugade åter och bjöd med händerna Arda Virafs dotter att taga hand om rikedom.

Det hela hade försiggått på några ögonblick. Först nu tycktes den beslöjade kvinnan fatta hvad som var å färde. Liksom gripen af en häftig förskräckelse förde hon händerna mot sitt hufvud och rusade rakt på dörren utan att se sig om efter den skatt, som skänktes henne.

Willman tänkte springa efter henne, men åsynen af ännu en bekant figur i rummet hejdade honom. Där borta på bänken satt gubben i kapuschongen. Där satt åtminstone en just likadan gubbe i samma egendomliga slags hölje, hvars like Willman eljes inte sett i staden.

(Forts.)

Georges Bizets opera "Pärlfiskarne" på Kgl. teatern. Scen ur andra akten. I midten Leila (Helena Gillina) och Nadir (Torsten Lennartsson). Ateljé Jæger foto.

GEORGES BIZET VAR 25 ÅR, DA han ur sin obemärkthet som en fattig musiklärare framträdde med operan "Pärlfiskarne". Det var ett allt annat än sjudande ungdomsverk; först vid mognare år förunnades det honom att i "Carmen" ge en för långa tider bestående fondikt, märkt af en individuell skaparkraft och en fantasiens flykt och eld, som ha få motstycken inom operalitteraturen.

"Pärlfiskarne" är hörbarligen ett verk af en ung och blygsam försökare, som ser sina ideal i Gounod, David, Adam och andra af denna franska tonepoks i många fall med rätta dyrkade mästare. De kunna vara besvärande sockersöta, dessa herrar, och alltför smäktande i sin salongs-elegans, men där finnes tillika grace och kvickhet och en melodigestaltande förmåga, som gör åtskilligt af deras musik njutbar än i dag.

I "Pärlfiskarne" söker Bizet med rörande vördnad följa dem i hälarerna, och han trampar dem också litet emellan på bakkapporna — men det blir föga mera än denna ungdomliga eklekticism. Handlingen, som oss emellan sagdt, är ganska sömngifvande, försiggår på Ceylon, hvilket naturligtvis skänker komponisten tillfälle att förse sin musik med orientalsk kolorit, ett litet orkesterpikanteri, som hvarken gör godt eller ondt. Köror och arior smeka örat med sin välklang, men gå spårlost förbi som kåren öfver vattenytan. Utförandet förtjänar loford. Det är en njutning att lyssna till hr Wallgrens klangfagra och väl-skötta stämma i höfdingens parti, och fröken Helena Gillina i prästinnans roll sjunger visserligen sprödt men musikaliskt; som fiskaren Nadir slutligen utmärker sig hr Lennartsson för en smältande bel cantosång. Den dekorativa uppsättningen med sina stiliserade landskap och romantiska tempelprakt gör sig effektivt. Man får dock ingen föreställning om "Ceylons brända dalar", men mötes i stället af ett åskväder med klar stjärnhimmel — och det är nästan det intressantaste. Tropikerna äro nu en gång sådana: de bjuda alltid på ett eller annat underverk.

Från scenen och estraden.

Dansken Carl Nielsens symfonikoncert med verk uteslutande af honom själf och under hans egen ledning lever nu efferåt i erinringen som något musikaliskt-realistiskt-impressionistiskt, hvarur framskymtar en personlighet med hårdnackadt lynne och envis uppsyn. Det kärftva, dissonerande och skrällande, utan hvilket modern musik icke får tänkas, finnes rikt företrädt i Carl Nielsens produktion, men han är tillika en komponist med idéer, både djupa och starka, hvarför hans tonspråk icke är enbart klang och buller utan fyllt af ett rikt andligt innehåll. Programets ur musikalisk synpunkt mest gifvande nummer blef en violinkonsert, tonalt intressant och utsträckt med alla violinspelets finesser och svårigheter. Den folkades öfverlägset af en dansk violinist hr Peder Möller och försatte publiken i extas. Man hade helt oförmodadt fått stifta bekantskap med en köpenhamnsk Paganini.

Efter Nielsen kom Helsingfors Symfoniorkester och fick ett betydligt bättre bemötande från publikens sida än i våras. Fyra konserter och fulla hus! Dirigenten, hr Georg Schnéevoigt, hvars dramatiska anförarplastiik är något sällsynt här uppe i de betänksamma taktslagens land, hade denna gång undvikit Wagner. I stället bjöds på Mahler, Sibelius, Brahms och Beethoven, med några mellanstick af bl. a. en Mozart-aria, en Berlioz-aria, en pianokonsert, Floden, af Palmgren och ett par små bullertrun-

mor Delius och Korngold, hvilka sistnämnda gäfvade ett eklatant bevis på att man icke är komponist, fast man kan lefva galen med orkestern.

Mahler spar heller icke på effekterna, det skall gud veta, men han är i alla fall en musiker med vilja och fantasi och i viss mån en nygestaltare i tonernas rike. Sibelius' D-dur-symfoni blir för hvarje gång den framträder allt mänskligare och mera gripande, mättad som den är af en själs heta kval och ristningar i de jordbindande kedjorna. Brahms mäktiga tonspråk och Beethovens universella personlighet, här företrädt af den femte symfonien, förfela aldrig att tjusa och vederkvicka. Miss Susan S. Metcalfe, som sedan gaf en intressant egen konsert, utförde med sin vackra välkolade röst Mozart- och Berlioz-aria och hr Selim Palmgren medverkade vid flygeln i sin pianokonsert, som hade intressanta enskildheter, men till följd af den tunga orkesterbeklädnaden gaf ett grumligt totalintryck.

De omfattande programmen utfördes alla con amore af denna ypperligt samspelta symfoni-orkester, som äfven den utgör ett led i finnarnes ifriga kulturarbete.

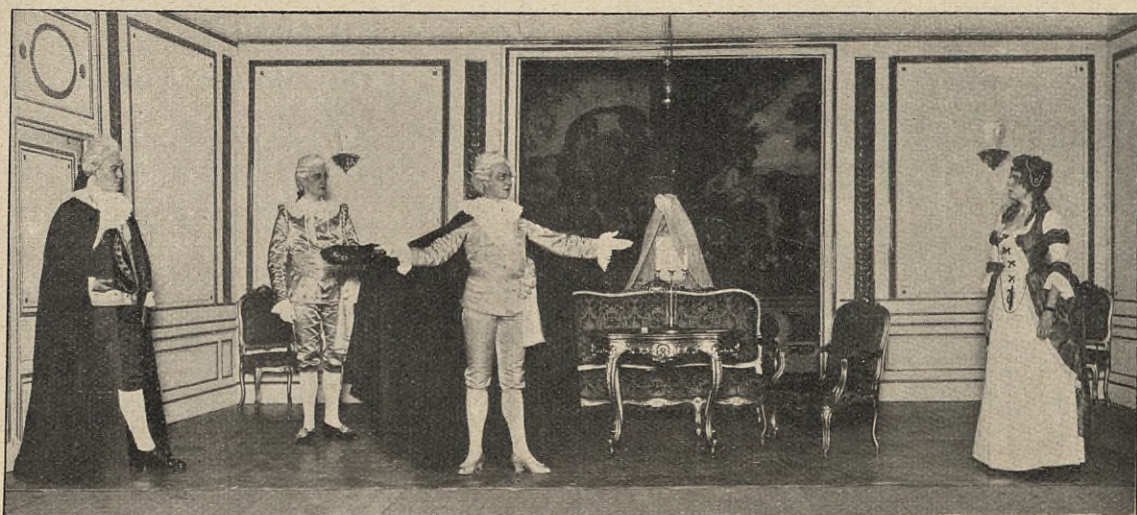
På Kammarmusikföreningens tredje konsert fick gamle Norman lefva upp i en sonat för altviolin och piano. Detta diskreta verk bär det påtagligaste vittnesbörd om Normans skaplynn, som alltid var drömmarens och svärmarens. Vår tid har vänjt sig af med att lyssna till så försynta toner, allra helst som deras personlighetsfärg är ganska svår att hitta.

Emellertid har kompositionen sitt värde — främst ur musikhistorisk synpunkt. — I öfrigt upptog programmet verk af Haydn och Dvorák.

En pianist Richard Buhlig, har låtit höra sig i Musikaliska akademien. Hans spel faller inom det normalas område, någon "geist" fanns ej. —

Teaterdir. Einar Fröberg ger som bäst i landsorten ett nytt stycke af sin egen flitiga penna. Skådespelet heter "Magdalena Rudenschöld" och lär göra lycka. Vi meddela här en scenbild från detsamma.

ARIEL.

Einar Fröbergs skådespel "Magdalena Rudenschöld". Från vänster: Essen (Arvid Englund), G. M. Armfelt (Hugo Björne), Gustaf III (Karl Ivar Ytterman) och Magdalena Rudenschöld (Anna Lisa Fröberg). Ateljé Jonn.

Tidning

Wettergrens
KAPPOR
&
KOSTYMER

BÄSTA SNITT.
OMSÖRGFULLASTE ARBETE.
ERMÄLLAS I DE FLESTA
KAPPAFFÄRER I RIKET.

OFVANSTÅENDE FABRIKAT
finnas i rikhaltigaste sortiment till billigaste priser hos
A.-B. Nordiska Kompaniet, Stureplan.

Välsmakande och därför utan tillsatser lätt intagligt äfven af barn är Vasens järnpreparat "Ferrol", organiskt lättmalt preparat. 0.97 % järn. På alla apotek till 2 kr. fl.

För hvitlackeri finnes ingen färg som bättre ägnar sig därtill än emaljférgen **Chinalack**. Hållbar, spegelblank, porslinshård. Arsenikfri enl. nya giftstadgan. Tag inga mindre värdis efter åpn. Svensk, med gulmedalj belönad tillverkning. Erhålles hos alla färghandlare. Fabrikant: **Dorch, Bäcksin & Cos A.-B.**, Göteborg och Stockholm.

KÖKSALMANACK
Redigerad af
ELISABETH OSTMAN-SUNDSTRAND
Inneh. af Elisabeth Ostmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 16-22 NOV. 1913.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; omelett med svampstufning; mjölk; kaffe eller te med hafrekäx. Middag: Sparrispuré med rostadt bröd; fylld stekt spädgris med syltade tomat och saladslingon; äppelsoufflé med vispad gräde.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsvälling; stufvad krabba; kaffe eller te. Middag: Griljeradt buljongskött med potatispuré; enkel äppelkaka.

TISSDAG. Frukost: Smörgåsbord; kall spädgris (rester från söndag) med rödbeter och brynt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Växtbuljong med rispastejer; stekt hvitling med brynt smör och potatis.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; kalfsylta med rödbeter; mjölk; kaffe eller te. Middag: Lammbringa med curry och ris; giftas.

TORS DAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; kokt sill med smör och ägg samt potatis; kaffe eller te. Middag: Pudding af sidfläsk och kål med brun skysås; gräddkaka med sylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord;

Patent. **Hafregryn** och **Hafremjöl**

Gyllenhammar

För ett par öre får ni den mest närande och välsmakande frukostträtt af **GYLLENHAMMARS patenterade Hafregryn och Hafremjöl**. Tillverkas under läkares kontroll.

hafremjölsvälling; halstrad makrill med smält smör och potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Köttfärs med stufvad brysselkal; mondamin-kräm med saftsås.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; hachis på får (rester från onsdag) med ärtor; mjölk; kaffe eller te. Middag: Vegetarianisk morotpuré med krutong; pirog på lax.

RECEPT:

Omelett med svampstufning (f. 6 pers.). Stufning: 5 gr. torkade murklor, 1 burk champinjoner (1/4 lit.), 2 msk smör (40 gr.), 3 msk mjöl (30 gr.), 1/2 dcl. champinjonspad, 3 dcl. gräde, salt, socker hvitpeppar.

Omelett: 4 ägg, 1/4 tsk. salt, 1/4 tsk. socker, 3 dcl. gräde.

Till pannan: 1/2 msk. smör (10 gr.).

Beredning: Murklorna få ligga i kallt vatten 2 tim. och förvällas därefter 15 min. hvar under bytes vatten en gång. De upphällas i sikt och få afrinna samt klappas in i en duk tillsammans med champinjoner. Svampen skäras i skivor och fräses i smöret, tills det är klart. Den klämnes då upp ur smöret med en sked. Mjålet fräses därefter med smöret 2 min., champinjonspadet samt grädden tillsätts och säsen får koka 5 min. Svampen lägges i och stufningen får ett uppkok samt afsmakas.

Till omeletten vispas äggulorna väl med salt och socker. Grädden tillsätts och sist nedröras försiktigt de till hårdt skum slagna ägghvita-omeletten.

Omelettpannan upphettas och smör-

jes väl med smöret. Äggstanningen hålles i och omeletten gräddas i ljus- brun i ordinär ugnsvärme. Den stjäl- pes upp på smordt lock, stufningen lägges på den ena halfvan och den andra hälften viktes öfver. Stufningen kan äfven läggas på ett rundt fat och omeletten stjälpes öfver.

Omelett kan fyllas med stufning olika eller blandade svampsorter, sparris, sockerrötter, kalfrässa, hum- mer, kräftor och fisk m. m.

Fyllid, stekt spädgris (f. 12 pers.). 1 spädgris på omkr. 4 kg., 1/2 msk. salt (23 gr.), 1/2 tsk. vit- peppar, 1/2 tsk. ingefära

Till fyllning: 1 hg. katrin- plommon, 1 lit. äpplen, 3 dcl. vatten, 2 msk. socker, 6 dcl. rivet limp- eller hvetebrod, 1 hg. smör, 2-3 ägg.

Till stekning: 3 msk. smör (60 gr.), 3/4 lit. buljong.

Beredning: Grisen rengöres nog- grant i bukhålan och munnen; tänd- derna borstas väl, och grisen sköljes samt torkas och gvides invändigt med kryddorna.

Katrinplommonen sköljas väl i ljumt vatten, äpplena skalas, skäras i klyf- tor och frukten kokas 10 min. i vatt- net, tillsatt med sockret, hvarefter katrinplommonen urkärnas. Brödet stekes i smöret, lägges upp i ett fat och får svalna. Det blandas därefter väl med frukten jämte sitt spad och de vispade äggen. Grisen fylls med denna massa, så att den behåller sin form, hvarefter den hopsys med bles- yrsöm. Knåna vikas, och grisen läg- ges i en långpanna, bestruken med hälften af smöret. Pannan sätttes in i varm ugn, och den kokande buljon- gen spädes på. Grisen får därefter steka, tills den är mör, eller omkr. 2 tim. Under första timmen öses den flitigt med buljongen, men därefter gvides endast svålen hvar 5:te minut med resten af smöret, inknutet i en linnelapp, eller ock med en linnelapp. Doppad i matolja, så att svålen blir spröd och guldgul och ej brister. Grisen lägges upp på stort fat, skäres i skivor, hvilka åter sammanläggas, så att grisen ser hel ut. Ett äpple sätttes i munnen, och örönen viras med krusadt papper. Serveras med fyllning- en samt med potatis, syrliga salader och afredd sås.

Äppelsoufflé (f. 6 pers.). 1 lit. goda, syrliga äpplen, 5 ägg, 1 hg. strösocker.

Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.).

Beredning: Äpplena sköljas, tor- kas, läggas i smord stekpanna och stekas i ugnen, tills de äro mjuka, då de passeras genom härsikt. Äggulor och socker röras 20 min., det kalla äppelmoset tillsättes och de till hårdt skum slagna äggvitorna ned- skäras försiktigt. Massan hålles i smord pajform och gräddas i ordinär ugnsvärme omkr. 1 1/2 tim. Serveras ge- nast med vispad gräde.

Växtbuljong (omkr. 2 lit. för 6 pers.). 1 morot, 1 palsternacka, 1/2 selleri, 1/2 lit. jordärtskockor, 1/2 kålrot, 1 blomkålshufud, 1 purjolök, 3 kkp. färska eller 1/4 lit. konserv. ärtor, 1 liten knippa persilja, 3 lit. vatten, 1/2 msk. salt, 2 msk smör (40 gr.).

Beredning: Rötterna och grönsa- kerna ansas på vanligt sätt, skäras i bitar och sättas på jämte saltet och smöret i det kalla vatnet att sakta koka med tätt lock 4-5 tim. Buljon- gen silas, afsmakas och färgas, om så önskas, med litet japansk soja. Serveras med ris- eller äggpastejer, användes till juliennesoppa, afredd buljong eller puré.

Lammbringa med curry och ris (f. 6 pers.). 1 1/2 kg. lamm- bringa, 1 1/2 lit. vatten, 1/2 msk. salt (23 gr.), 4 persiljesträlar

Sås: 1 tsk. rivfen rödlök, 1 1/2 msk. smör (30 gr.), 4 msk. mjöl (40 gr.), 5 dcl. af spadet, currypulver efter smak, 1 msk. vatten, 1/2 tsk. socker.

Ris: 2 dcl. risgryn (2 hg.), 2 lit. vatten, 1 1/2 msk. salt (23 gr.), 1/2-1 tsk. currypulver.

Beredning: Branan kräckes väl, torkas och duk, urvriden i hett vatten, sättes på i kokande vatten, skummas väl, saltas och persiljan läg- ges i. Den får därefter koka sakta med tätt slutet lock 1 1/2-2 tim. Den upptages och skäres i bitar, hvilka täc- kas öfver för att hållas varma. Spa- det silas och skummas väl.

Till såsen fräses löken i smöret, mjölet tillsättes och fräses med smö- ret och löken 2 min., spadet spädes på, litet i sänder, och säsen får koka 5 min., hvarefter den afsmakas med currypulver (omkr. 1 tsk.), utrördt med 1 msk. varmt vatten samt sock- ret.

Risgrynen sköljas i kallt vatten, skällas i hett vatten, påsättas i ko- kande saltadt vatten och få koka mjuka - 15-20 min. - då de upp- hållas i durkslag, öfverspolas genast med kallt vatten, insätts i varm ugn och omröras ofta med gaffel, tills de äro skilda och allt vatten afdustat. Riset lägges upp i krans på rundt ser- veringsfat och beströs med litet torr curry. Köttet ordnas midt på fatet och säsen hålles öfver. Garneras med persilja.

Gräddkaka (f. 6 pers.). 6 söt- och 3 bittermandlar eller 1/4 tsk. fin- rivet citronskal, 4 ägg, 4 msk. socker (60 gr.), 4 dcl. tjockt söt eller sur gräde, 50 gr. torrt hvetemjöl

Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.), 2 msk. stötta skorpar

Beredning: Mandeln skällas och drives genom mandelkvarn. Äggulor-

A.-B. NORDISKA KOMPANIET,
SIDENAFDELNING,
STUREPLAN.

Siden **Billiga Siden!** *Siden*

Japon-Messaline	58	cm. Kr.	1.00
Messaline Apollo	45	" "	1.25
Paillette Walkyre	46	" "	1.45
Messaline Adami	47	" "	1.65
Paillette Diana	48	" "	1.95
Satin Butterfly	48	" "	2.25
Satin Princess	49	" "	2.65
Paillette Oedipus	85	" "	3.00
Paillette Elektra	90	" "	3.25
Satin Royal	90	" "	3.75
Satin Elegant	90	" "	4.75
Satin Charmeuse	105	" "	5.25

Nordiska Kompaniets Garantie Siden

51 cm., **Kr. 3.25.**
Siden finnes i ca 1,200 Modéfärger.
Begär provfer. Alla provfer sändas gratis och franko.

Till en **STOR** kopp tag 1 tesked = högst 5 gram

Van Houten's Cacao
Tag lika mycket annan cacao.

Jämför därefter!
Genom att icke använda gräde eller mjölk till cacao, utan, som å många håll föredrages och anses hälsosammast, tillreda drycken enbart med vatten och socker framträder skillnaden i ännu högre grad.

Ekströms JÄSTMJÖL
ÖREBRO KEM-TENN-FABRIK

Obs!
VARUMÄRKET
"FYRTORNETS"
Svenska

Sardiner i finaste Olivenolja och Tomatsås för Smörgåsbordet.

Köp Leksells Rimlexikon. Finnes i hvarje bokhandel eller direkt hos V. Leksell, adr. Valkog.
Prenumerera på Barngarderoben!

SINGER C:O
SYMASKINS AKTIEBOLAG
Filiabler på alla större platser.

A.C. SVENSSONS
KNACKEBRÖDSBAGERI
GÖTEBORG

Äkta Göteborgs Knäckebröd.
Hygienkontrollant: Dr. G. Hjort af Ornäs.
Tel.: 11 & 929.

MACCARONI
Användes såväl till stufningar som efterrätter
Begär alltid SVENSK MACCARONI

Babylådan Flx.
Tre ombyten smäkl. till den nyfödde, allt välsydt, pryddigt, 1ma kval. Kr. 10 + 50 öre frakt till landsorten. Rek. af läk., sjukhus, barnm. Fru Anna Blomberg, Hornsg. 26, Sthlm. A. T. Söd. 46 19.

Schweizer's Siden
tullfritt till bostaden!

Begär prof på våra nyheter i svart, hvitt och kulört: **Crepon, Faconnés, Chinés, Ottoman, Messaline, Mousseline** 120 cm. bredt från 95 öre metern, **Sammet** till klädningar och blusar. **Plysch** till jaketter och kåpor. Såväl som **blusar** och **rober** med äkta **Schweizer-broderier** i batist, ylle och siden.

Vi sälja endast garanteradt solida sidentyger direkt till privatpersoner portofritt och redan förtulladt till bostaden.
Schweizer & Co., Luzern S 4 (Schweiz).
Sidentygs-Export. - Kungl. Hoflev.

Hushålls-utgifterna
kunna nedbringas med **Gasens** tillhjälp.

Se gasverkets broschyr nr 28, som er- hålles gratis å gasverkets utställning.
Gasspisar visas och demonstreras å

Gasverkets Utställning,
Sthlmstel. 60 32. **Kungsgatan 54.** Rikstel. 28 93.

Begär alltid Vantar & Strumpor Lejon MÄRKET!
 MED **Lejon** MÄRKET!
 BÄSTA KVALITET!

na roras med sockret 20 min. Grädden vispas till hårdt skum och nedröres i äggmassan tillika med mandeln och mjölet, som bör vara siktadt. Sist nedskäras de till hårdt skum slagna äggvitorna. Massan slås i smord och brödbeströdd form och gräddas i ordinar ugnsvärme omkr. 3/4 tim. Serveras genast med sylt.

Stufvad brysselkål (f. 6 pers.). 1 lit. brysselkål, 3/4 lit. vatten, 1/2 msk. salt (8 gr.).

Sås: 1 1/2 msk. smör (30 gr.), 4 msk. mjöl (40 gr.), 4-5 del. kokande buljong, 1-2 äggulor, 1 tsk. salt (5 gr.), 1 tsk. socker (5 gr.).

Beredning: Kålen rensas, hvarvid alla gula och vissna blad borttagas. Den sköljes mycket väl, påsättes i kokande, saltadt vatten och får koka 15-20 min., eller tills den är mjuk. Kålen upphälles i durkslag

och får rinna af på duk. Smör och mjöl fräsas 2 min., buljongen spädes på och säsen får koka 5 min. Den uppvispade äggulan tillsättes, säsen får sjuda, kålen lägges, och stufningen afsmakas med kryddorna. Serveras, garnerad med brynt potatis, som ensam rätt eller till stekt kött. Brysselkål kan äfven stufvas som vitkål.

NÅGOT AF INTRESSE FÖR VÅRA LÄSARINNOR. I och med höst- och vintersäsongens annalkande fördrar modet också tjockare tyger och allvarigare färger. Som sista nyheter kunna nämnas: faconnés, chinés, ottoman, messaline och crepon. Så märkes det nuvarande modets clou: nya sammetstyger — slät, refflad och pressad sammet i de modernaste färger — till klädningar och blusar samt slutligen de nu så begärliga plyschtyger i dubbel bredd till jaketter och kappor.

Broderade balrober och blusar i siden, voal och batist med äkta Schweizerbroderier för damer och yngre flickor rekommenderas särskildt såsom lämpliga för bal- och teatersäsongen samt för sällskapslivet i allmänhet.

Profver och Pariser-modeplancher jämte katalog, upptagande krugar, jakots, näsdukar m. m., lämpliga till presenter, äfvensom linnebroderier, sändas på skriftlig begäran gratis och franko från den världskända firman Schweizer & Co., Luzern 8 3 (Schweiz). Denna firma levererar alla varor tull- och portofritt till köparens bostad.

EN HISTORIA FRÅN BRUKET.

Af Signe Engström.

(Forts.)

Under allt detta visade kamrer Forsner henne en fin uppmärksamhet. Hon

Bättre Siden
 än de välkända kvaliteter vi föra i marknaden finnes icke.
 Profver på begäran gratis!
Brunkebergs Manufaktur Magasin,
Stockholm.
 Kungl. Hofleverantör.

NERVOGEN
 NAMNET LAGLIGEN SKYDDAD
 Norvstärkande. - Blodbildande. Apitgiftande. - Välsmakande.
 250 gram: 3 kronor.
 Förordas af läkare, fås på apotek och i kemikalieaffärer. Tillverkas å Apoteket Ejdern, Göteborg.
 Till platser, där inga återförsäljare finnas, sändes Nervogen fraktfritt direkt till förbrukaren.

Sydsvenska Kredit Aktiebolagets
 ställning den 31 okt. 1913.

Tillgångar:	Skulder:
Kassabehållning..... 1,734,266:94	Aktiekapital..... 15,000,000:—
Obligationer..... 8,900,580:—	Reservfond..... 5,000,000:—
Fastigheter o. Inventarier 4,670,605:20	Dispositionsfond..... 200,000:—
Reverser mot säkerhet... 55,086,063:35	Pensionsfond..... 169,006:06
Växlar..... 20,969,651:57	Depositions- & Kapitalr. 54,450,327:64
Kreditiv- o. Löpande räkningar..... 14,924,875:43	Sparkasseräkning..... 24,638,695:34
Hos inhemska banker... 108,442:71	Upp- & Afskrifning- o. Löpande räkningar... 11,319,408:69
» utländska banker... 547,122:89	Postremissväxelräkn. ... 1,393,774:81
Å andra räkningar..... 4,334,275:54	Till inhemska banker... 1,411,020:29
	» utländska banker... 732,431:26
	Å andra räkningar..... 6,061,219:54
Kronor 120,375,883:63	Kronor 120,375,883:63

läste i hans ögon, bakom hans ord, i hans alltid riderliga sätt blott bönen: Blif min! Det var en frestelse, nästan starkare än hon förmådde motstå, att kasta sig i hans armar och mottaga hans kärlek och skydd. Men hon hyste uteslutande högaktning för honom och hade ett ömtåligt moraliskt samvete och sålunda stod allt på samma punkt medan vintern släpade sig fram.

I mars ädrog hon sig difteri och låg hårdt sjuk en vecka. Efter ytterligare fjorton dagars konvalescens återtog hon sin plats i skolan. Det var ej vanligt på bruket att stänga skolorna för något så obetydligt som en difteriepandemi, myndigheterna voro tydligen fatalister, åtminstone delade de sin förtröstan lika mellan försynens förutbestämmelse och bruksungarnas mängd och seghet. Tyra fann en tredjedel af klassen lika usel som hon själf. Hon smålog vid den tanke som flög genom hennes huvud vid minnet af några ord, om hvilka hon ej visste hvarifrån de kommit.

— En skugga bland skuggor. Hon hade ju kunnat få dö. Hvarför hade hon ej gjort det!

Under räknatimen första dagen knackade det på dörren. Tyra gick själf ned för att öppna. Ingen af hennes välsdisciplinerade elever tänkte på att vända på hufvudet och väl vad det, ty ute i väntsalen stod ingenjör Schultz.

Han såg på hennes aftärda ansikte, där en svag rodnad långsamt steg upp, därpå tog han utan vidare hennes hand, drog henne ut i väntsalen och sköt igen dörren.

Han stod framför henne, smärt, solbrynt och stark och en het våg gick igenom hela hennes varelse och tycktes slå tillsammans öfver hennes huvud.

— Ni ser ut som en ande! sade han halft förebrående utan att släppa henne. Jag vill bara be er vara litet mer rädd om er hädanefter.

Tyra kunde ej tala. Och med en plötslig känsla af modlöshet och förvirring släppte Hubert Schultz hennes hand, bugade sig til afsked och gick.

Han var rasande på sig själf. Han hade sprungit åstad och burit sig åt som en idiot, en riktigt förälskad idiot till på köpet och tack vare sin dumhet hade han ingenting annat vunnit än att hon blivit rädd. Stackars liten! Helst hade han tagit henne i sina armar och huvudstupa fört henne in i ett skyddadt hem, men detta lät sig ju ej göra.

En het rodnad färgade hans panna. Från det ögonblick han börjat närmare intressera sig för Tyra hade han ej ens i tankarna velat dröja vid sina första misstankar. Kärleken hade gjort honom mindre benägen att öferskatta sig själf. Men Tyra hade kanske bättre minne. Förbannade skvaler!

Men detta allt kunde ej Tyra veta och hon var så förbryllad, stött och halft rädd att hon afskedade barnen en timme tidigare än vanligt för att få ro. Hon var dödstrött.

Jungfrun höll på att sätta om några blommor, bland dem myrtenträdet.

— Det lönar sig inte, förklarade hon sakkunnigt. Tar man af myrtnar till ett lik så dör di. Ja, det gör di. — Nu får jag bref denna veckan, tillfogade hon belåtet då hon märkte att hon alldeles oförvarandes fått ihop ett rim.

Men Tyra gick in till sig och grät utan att veta hvarför och när hon kom att tänka på detta faktum grät hon ännu mer.

En vecka senare träffades de på en fest för tuberkulösa barn. Tyra hade spelat och sjungit och deklamerat och det var nästan mer än hvad hon nu tålde. Då Hubert Schultz malkades hennes plats pressade hon sig hårdt mot en bänk liksom för att finna skydd och det såg han. Han sade några artiga ord och gick sedan, rädd att förråda sig i alla dessa människors närvaro. Han kände

Vår rikt illustrerade **Vinter-Katalog** är utkommen och sändes till landsorten gratis och franko om denna annons återopas.

A.-B. NORDISKA KOMPANIET,
 Kongl. Hofleverantör.
STOCKHOLM.

att han ej skulle kunna tala vid henne i fem minuter utan att säga henne att han älskade henne. Fru Martinsson som bedt honom

Axa yrkesserie. N:o 9.

*Skolläraren pluggar för att de unga gifva sitt bästa af vetandets skatt; Møderna blifva bad' stora och tunga, Framgången stundom i tvifvel blir salt. Krafterna prässas i jaktande nitet, Trötthet var känsan då dagen sig slöt, Men han står godt under släpet och stötet, Tack vare **Axa hafregrynsgrot.***

Tillverkningen af Axa hafrepåreparater är mekanisk från det sådenna lossas från fartvagnen tills säckar och paketer tillslutas. Således full garanti för hygienisk fabrikation.

Axa Hafregryn i paketer koka på 3 min. efter det gröten kommit i kok.

För den nyfödde. Komplet utstyrel, 3 omgångar, väl-sydt af bästa material, 10 kr. pr kartong. Fru Caspersson, Nygatan 77, Örebro.

hem på supé och fått afböjande svar tog för afgjordt att de båda aftalad om ett möte och hon inbjöd på det älskvärdaste sätt Tyra att för kvällen stanna hos dem. (Forts.)

Mellin's Food
 är bästa kraftnärings för svaga, klona barn i alla åldrar. Förordas af läkare. Köpes i apotek, specieri- & drogaffärer.

5,000 KR. önskas låna mot 5 % r.a. 1:sta inteckning i fastighet. Svar emotses tacksamt märkt "Själfförordnande kvinna", Idun exp. f. v. b.

DJURSHOLM
 Sveriges äldsta och bäst ordnade villasamhälle.
 Samskola med dimmissionsrätt. Kommunalskatt ca hälften mot i Stockholm.
DJURSHOLMS AKTIEBOLAG, DJURSHOLM.

TIDAHOLMS FANTASIMÖBLER

 Rikhälliga variationer. Begär pris. Tidaholms Bruk, Tidaholm. Kungl. Hofleverantör. Försäljningsmagasin: Mästersamuelsg. 38, STOCKHOLM.

"VIKING! Det märks genast."

Intet annat putsmedel ger denna djupa, fina, klubbfriga glans. Intet annat putsmedel har ett så utomordentligt välgörande och preserverande inflytande på lädret.

Vikingkrämens enastående, fullt vetenskapliga sammansättning är grundad på de mest ingående undersökningar öfver såväl lädrets byggnad och egenskaper, som av de olika ämnenas verkan därå. Den tillverkas av de skickligaste fackmän, i modernt inrättad specialfabrik.

På grund av Vikingkrämens frihet från orena och klubbande ämnen är dess friktion för borsten mindre, varför blankningen bör ske med glansborsten Viking, vars polersida genast framkallar den karaktäristiska Viking-glansen.

Prova de högsta kvalitéerna **"Premiär"** och **"Dubbelglans"**.

INDUSTRI AKTIEBOLAGET VIKING, ÖREBRO.

ART. 45. EXTRA KVALITET FÖR FINARE SKINNSORTER. PRIS 50 ÖRE.

 Dr. **H. CEDERBERGS** medicinska **SASOL-TVÅL** för toaletten.
 Genom sin tillsats af 10 % SASOL innehåller denna tvål vissa, ur ett flertal växters flyktiga oljor extra-herade verkamma beståndsdelar, hvilka aflägsna hudåkommor: finnar, kvisslor, utslag, pormaskar, reformar m. m.

Goss - Underkläder.

Vid behof af **Underkläder** torde Ni skriva efter vår rikt illustrerade priskurant för tricovaror, som sändes gratis och franko.

Stor sortering!
Billigaste priser!
A. Jönsson & C:o,
Kyrkogat. 32, Göteborg.
Specialaffär för Tricotvaror.

Den vackraste hyn

har den som dagligen använder **Abecatvål.**
Tillv. Fabriken Carl, Malmö Ö
Rikst. 44 5.

BRIKETTEN

bästa o. bekvämaste bränsle på lager hos
K. H. Norgrens
Ved- & Kolaffär.
Telefoner: Riks 88 45. Allm. 47 85.

NYHET!
Ingen dam som själf syr sina kläder bör sakna den af mig sinnrikt konstruerade »Kjols tom men», hvilken vid kjolsömmand med stor fördel kan användas som modell till hvilken figur som helst. Sändes fraktfritt mot insändandet af 8 kr. eller mot efterkräf. Tel.-order Br. 4170 kl. 4—6 e.m. Fru ELVIRA HARMS, inh. Stockholms Tillskäreskola Hamngatan 26, Stockholm.

Patent Excelsior-Bräckbandet, elastiskt, utan fjäder, starkt och behagligt, passande för båda könen. Enkelsidigt ba d kr. 6, dubbelsidigt kr 10. Uppgifv bräckets läge samt vidden omkring lifvet. Säljes i Stockholm af Apoteket Nordstjernan, Apot. Vasens Droghandel samt Apot. Gripen. Sändes mot postförskott eller förutbetalning.

FALU ÄTTIKA är bäst.

Erhålles hos alla väl sorterade Specialhandlare i riket.
Obs! ordet FALUN
på flaskorna.

LYSDUK
af fint vitt linne, med hälsöm. och uppritt. mönster enl. vidst. illustr. Storl. 60x60 cm. Pris pr st. kr. 2.70.
Bordlöpare i samma stil. Pris pr st. kr. 2.95.
Serveringsbordduk i samma stil. Pris pr st. kr. 3.15.
För porto tillkommer 30 öre. Franko då order uppgår till 8 kr. Begär vår katalog å upprittade arbeten! Plats- och reseombud antaga.
Gestriklands Linneväveri, Tapisseriavdelningen, Gefle 2.

EUCALYPT

Återgifver grött och blekt här sin ursprungliga färg i hvilken nyfärg som helst. **Garanterad oskadligt.** Attest härå är utfärdad af Herr Dr. Carl Setterberg, Kemiska Kontrollbyrån. Stockholm.
Pris pr flaska å 125 gr. 3 kr.
Fås i alla väl sorterade Parfym- o. Materialaffärer. På platsen där Eucalypt ännu icke finnes till salu hänvände man sig till Company Sydneys Agentur, Bruksgatan, Malmö.

Läs detta

Då på sista tiden flera personer börjat annonsera om, att de bota Engelska sjukn, anhåller jag att icke blifva förvärlad med dessa. En annonsör uppgifver sig till och med äga 35 års praktik ehuru själf endast 32 år gammal. Vill Ni erhålla snabb och säker hjälp **mot Engelska sjukn och Barnförlamning,** så tillskri mig, ty jag har behandlat denna sjukdom i 40 år och har således en erfarenhet, som ingen annan. De recept jag använder äro för utvärtes bruk och fullkomligt oskadliga samt härleda sig från munktider och hafva bringat hjälp åt mångtusende. Engelska sjukn utbyter vid alla åldrar och äro symptomerna i hufvudsak följande: **Bloddrist, slappa armar och ben, kalla händer och fötter, gnatigt lynne, ingen söm, ingen aptit, somliga äta mycket men magra ändå, slem stockar sig i hufvudet, mage, leder, som medför en ryslig klåda, utslag, le derna blifva styfva, stockar sig slemmet på strupen kallas det struma. Sneda lemman kunna bli återställda. Sök i tid åtminstone för barnen de lida oförskyldt. Bref besvaras blott mot dubbel porto. Begär intyg. **HANNA BENGTSSON, Munkgat. 2, Malmö, vid Pildamsvägen. Tel. 58 68.****

Betänk huru lätt

i en tvål eventuellt ingående skarpa och retande beståndsdelar kunna genom hudporernas förmedling införas i hudsystemet, huru lätt den i dålig tvål allid förefintliga, på hudfettet starkt upplösande alkalitet kan fördärfva en vacker hy och ett blomstrand utseende, och Ni skall blifva öfvertygad om betydelsen af den strängaste urskilning beträffande valet af tvål. **Florodol-tvålen** garanterar frihet från all risk på grund af sin absoluta renhet, neutralitet och sina utsökta ingredienser, — upphovet till det milda, crémelika lödder, som utmärker **Florodol-tvålen** och hvilket speciellt är egnadt att rena porerna, stimulera hudverksamheten och göra huden sammetsmjuk, smidig och vacker, hyn klar och ren, hals och händer hvita och mjuka.

Mälarbadet,

Allm. 93 43. Handverkaregat. 11. Riks. 38 14. Norr Mälarstrand 14.
Stora simhallen öppen för damer tisdagar o. torsdagar efter kl. 2 e. m.

OBS! Simundervisning meddelas af den välkända simläraryrinnan Fr. A. Mellin. Anm. mottagas i badets biljettkassa.
Tvätt- och Strykinrättningen
Allm. 93 44, Riks. 38 15, utför tvätt och strykning af alla slags kläder.
Förstkl. utförande. Billiga priser. Snabb leverans.

Crème de Cholepalmine,
utmärkt antiseptiskt hudmedel,
säljes i tuber å 30 öre hos **Herrar Spicer-, Färg- och Parfymhandlande m. fl. samt å Apoteken.**

Kungl. Hofleverantör
A.-B. ÖSTLIND & ALMQUIST
Piano- & Orgelfabriker, Arvika.
Högsta utmärkelser & senare årens världsutställningar för

FLYGLAR · PIANON · ORGLAR
i täflan med olika nationer.
22,000 instrum. i bruk. Begär prisk. **Göteborg, Stockholm, Kungsgatan 15. Drottninggat. 23. Malmö, Baltzarsgat. 42.**
Filialförest. i Stockholm: Musikdirektör Carl Bohlin.

Specialaffär för SCHWEIZER BROIDYR, SPETSAR, VÄFN, DER m. m. Rikt professor ment till landsorten
Broderi-Affären.
Kommendörgatan 6

Handstoppapparater, stoppar strumpor, linnen, kläder o. s. v. såsom nytt utan symaskin. Fraktfritt mot postförskott **Kr. 3.90.** Amerikanska Nyhetsimporten, Stockholm 2.

7,038,000 kr. skola utlottas å 1893 års Stockholms Teater-premieobligationer. Dragnin den 1 dec. och är högsta vinsten
10,000 kr.
För endast 75 öre

erhålles kontrakt med ensam vinsträtt å en obligation; för kr. 3.75 å fem st.; för kr. 5.— å sju st. och för kr. 10.— å femten obligationer. Om minst 5 nummer tagas, portofritt och dragningslista. Numren i detta ovanligt fördelaktiga lotteri äro starkt efterfrägade. Skynda på så Ni säkert hinner med. Beställningar insändas till **OBLIGATIONSKONTORET, Stora Nygatan 19—21, Malmö.**

Önskar Ni Eder
en symaskin, som ger en **särskildt vacker söm** vare sig Ni syr i det tunnaste siden eller de gröfsta kapptyger, bör ni köpa
Ihusqvarna Central Bobbin Symaskin,

ty dessa maskiner hafva genom sin överlägsna konstruktion, sin mångsidiga användning och öfriga framstående egenskaper blifvit så omtyckta, att de under de få år de varit i marknaden, trots sitt något högre pris erhållit en verkligt storartad spridning, det bästa beviset för att en vara är god. **CENTRAL BOBBIN-MASKINEN** tillverkas i två storlekar, en mindre för familjer och syateljörer och en större för skrädlerier.
OBS! Fördelaktiga betalningsvillkor.

Prenumerera på Barngarderoben!
Med illustrationer. Pris kr. 2.75.
A. V. Carlsons Bokförlags-A.-B.

MAZETTIS ÖGON-CACAO

pr hektopaket 45 öre,
delikat — kraftig — hälsosam.
Högsta näringsvärde! Lämna ingen bottensats!
MAZETTIS SPIS-CHOKOLADER
med eller utan mjölk
särdeles fina och välsmakande.

Strengnäs Hushållsskola.
Ny husmoderskurs börjar 15 jan. 1914. Grundlig och praktisk undervisning. Prospekt med referenser genom Fru M. Braune, Strengnäs.

Husmodersskolan i Lund
börjar sin andra kurs den 20 jan. Prospekt erhålles från Föreståndarinnan **Frkn Gärda Thunell**, adr. Sandgatan 8.

Kurs i klädsömmand. Elever mottagas dagligen kl. 11—3. Upplys. i skolans lokal, Grefgatan 57. Allm. Tel. 224 53. Prospekt på begäran.
Selma Wahlgren.

Lektioner i Linnésömmand
(äfvén blusar, barnkläder m. m.)
Praktisk metod, utan träckling. Hvarje elev disponerar en symaskin. Under okt., nov. och dec. äfvén aftonkurser.
Karin Egnér. **Eva Egnér.**
A. T. 210 04. **Sibyllegatan 36, Stockholm.** R. T. 35 30.

Af Moster Emmas väfbok
har utkommit elfva häften, hvilka säljas hvar för sig för 1 kr. 35 öre mot postförsk. från **Moster Emma, Kneippbaden.**

Förnämsa vita stångtvål är
Barnängens äkta Balsamiska Aseptintvål.
OBS. Björnstampeln!

LANDETS FÖRNÄMSTA FABRIKAT
KÖPAS AF ALLA SOM ÖNSKA LÄTTET OCH ELEGANS PARAD MED HÅLBARHET
Viskafors GALOSCHER
OBS. DETTA VARUMÄRKE Å SUKAN!

Annonsera i Idun!
Det af Apotekaren Fil. Dr. H. Cederberg upfunna antiseptiska preparatet **SASOL** är det bästa, mest effektiva, behagligaste och i bruket billigaste medlet för vård af sår, samt yttre skador och åkommor.
SASOL har den mest allsidiga användning, är ofgiftig och retar ej hud och slemhinnor. En hvar som gjort bekantskap med **SASOL** föredrager detta obetingadt framför andra antiseptiska medel och konc. munvatten.
Säljes å apoteken och i väl sorterade affärer i originalflaskor å kr 2.— och kr. 1.—.

Bästa klappkameror 9x12 cm.
Stölmå I å kr. 26.- med Special-Aplanat o. Singulatur
Stölmå II å kr. 45.- med Extra-Rapid-Aplanat o. Variolatur
Stölmå III å kr. 85.- med Dubbel-Anastigmat o. Isoalatur
Rikt illustrerad katalog, gratis och franko
Stölten & Simonsen, Malmö FOTO-HANDELSHUS

Nytt i bokhandeln!
Bland svarta och hvita i Sydafrika.
Intryck och anteckningar af **Lotten Reuterskiöld.**
Med illustrationer. Pris kr. 2.75.
A. V. Carlsons Bokförlags-A.-B.

Det bästa läkemedlet är

NISSENS

ÄKTA BRÖSTKAREMELLER

Enda tillverkare A.-B. Nissens Manufacturing, Norrköping.

H. G. SÖDERBERGS IMPORT A. B.

Prima Anthracit, Hushållskol, Briketter, okrossad, krossad och småkrossad Koks

Hemköres till alla stadsdelar. All krossning och sortering sker vid våra nya anläggningar vid Värtan, hvarigenom en jämn och stybbfri vara erhålles.

R. t. 59 14, 3092, 575, 11809, 11812. A. t. 451, 3092, 1282, 2582.

Tag vara på de **öfvertryckta spårvägsbiljetterna!**

Mot 10 st. med siffror öfvertryckta kvitton och öfvergångsbiljetter erhålles

ett gult spårvägs-kort å vårt hufvudkont. Skeppsbron 18.

Joh. Lundström & Co. A.-B.
Kungl. Hofleverantör.

Anthracit
Hushållskol
Cokes Briketter.

Skeppsbron 18 22821
Sjundeågatan 11 6079
N. Morsstrå 22 6191
S. Morsstrå 22 3201

Doktor J. Arvedsons kurs Sjukgymnastik, Massage o. Pedagogisk Gymnastik,

medför enligt kongl. maj:ts medgifvande samma kompetens och rättigheter som en kurs vid Gymnastiska Central-Institutet.

Kursen 2-årig, börjar den 15 sept. Prospekt på begäran genom Dr J. Arvedson, adr. Odengatan 1, Stockholm.

Gymnastikdirektörsexamen

afläggas efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.

Ny kurs börjar 14 sept. Prospekt gen. kapten J. Thulin, LUND.

Göteborgs Gymnastiska Institut,

Göteborgs Arkader, Göteborg, längsta o. fullständigaste specialkurs i **Sjukgymnastik o. Massage.**

Begär prospekt!

Zanderska Gymnastiken,

Birger Jarlsgratan 23.

Damafd. 11-1: Dr G. Zander.
Herrafd. 1/8-10: Dr A. Levertin.
Do 2-1/2 6: Dr A. Berghel.
Snedafd. 1/8-1/2 5: Dr E. Zander.

EFFEKTIV massageb. mot kroppens medd. af kv. ex sjukgymnast. A. T. 1134.

Rynktinktur
(Majorskan Edmann, Varberg)

är det säkraste medel för att borttaga rynkor och pormaskar, samt att göra hyn verkligt ungdomlig.

Champoing

innehåller intet skadligt för håret, borttager mjäll, ger glans, är det bästa för hårets skötsel.
(Förnämsta Parfymaffärer).

Förnämsta medel att skydda huden och bevara hyns friskhet är

Oatine-Crème

— en kraftig, snövit naturprodukt af ren hafre. Äkta Oatine-Crème i hvit burk med grönt lock från

The Oatine Co., London, säljes efter tullförhöjningen till 1.50 o. 3 kr. per burk. Oatine-Crème, -Tväål, -Puder o. -Balsam finnas öfverallt samt hos A. W. Northing, Biblioteksgatan 11, Birgerjarlsgrat. 16 o. Drottninggatan 63 Stockholm.

Javana Lelu

det bästa medel för erhållande af långa ögonfransar och tjocka ögonbryn. Pris 6 kr.

Franska Parfymmagasinet,
21 Drottningg. 21, Sthlm. Hofleverant.

Damer!

Erkändt bästa medel mot generande hårväxt är Parfumerie Favorits, sändes mot 3 kr. postförskott. Parfumerie Favorite, Göteborg.

En välkommen gåfva

vid alla tillfällen är en låda eller en flaska af Johann Maria Farinas Eau de Cologne med Kölnerdömen. Frisk och af en oförlänelig finhet. Nästan hälften inbesparas om den köpes direkt å Kölnerlagret, 24 Smålandsgatan, Stockholm (öppet 9-6,30). Prospekt gratis och franko.

Annonsera i Idun!

VINOLIA

Tvålar, Parfymmer och Toalett-Artiklar.

VINOLIA PARFYMER. Den mest välkomna present man kan gifva en dam, är ett af dessa eleganta etuier. Vi rekommendera särskildt: Royal Rose, Violette Fleurie, Tulipe d'Or.

Vinolia Generalagentur:
Skepparegatan 6, STOCKHOLM Ö. DJ.

Prenumerera på Idun!

SKÅNSKA HANDELSBANKEN.

Fonder 20,900,000 kronor.
Stockholmskontor: Arsenalsgat. 9.

Filialer: { Södermalmstorg 8.
Sturegatan 32.

Deposition 4 1/2 %
Kapitalräkning }
Sparkassa 4 %

Fondafdelning. Kassafack.

BRUNKEBERGS-TEATERN

Alltid veckans bästa nyheter!

Idun utgifves denna vecka i A och B.

En Smyrnamatta

som räcker för Kr. 29.85. **Fraktfritt.**

öfver hela golfvet Vanligt pris c:a 45 Kr.

Mattan är 3 1/2 meter lång och 2 1/2 meter bred.

Denna matta är likadan på båda sidor. Omsorgsfull emballering garanteras.

Af en ren tillfällighet ha vi lyckats komma öfver ett parti af ofvanstående mattor till ett pris betydligt **understigande** det vanliga, och det är därför vi kunna sälja dem till ett sådant **vrakpris.**

Det är naturligtvis icke en äkta Smyrnamatta, ty då skulle den kosta flera hundra kronor, men den är så väl imiterad, att endast en fackman kan skilja den från en äkta.

Mattans vikt är c:a 10 kg., och den är så **tjock**, att foten fullständigt sjunker ned i den, när man går öfver mattan.

Färgerna äro diskreta och hållna i den orientaliska stilen.

Är mattan ej i hvarje hänseende såsom vi utlofva, så åter-sänd den på vår bekostnad. Vi återbetala hela beloppet.

Bottenfärgen är vinröd (en särdeles djup, vacker, varm färg).

Bården kring mattan är flerfärgad, således kan mattan brukas hvar som helst och till hvilken färg möblerna än ha.

I 20 år kan en sådan matta hålla sig och vara en prydnad för ett hem.

10 Beställningssedel. 15/11

Klippes ut och insändes till

DAELLS VARUHUS, Västergatan 12, Rikstel. 50 01, Malmö.

Enligt erbjudande i Idun torde Ni sända mig fraktfritt mot efterkräft ..... Smyrnamatta å kr. 29.85.

Namn: .....

Adress: .....

OBS! Våra Smyrnamattor äro undersökta å Apoteket Fläcka Örn's Analysiska Laboratorium i Malmö, och ha befunnits vara **giftfria.**